

KESKUSTA

- Siellä sykkii elämä

SUUNTA SYDÄNTÄ

ANNIKA SAARIKKO
Suuntaviivoja Suomelle ja Keskustalle

SUUNTA SYDÄNTÄ

KESKUSTA
– Siellä sykkii elämä

ANNIKA SAARIKKO
Suuntaviivoja Suomelle ja Keskustalle

KESKUSTA

– Siellä sykkii elämä

SUUNTAA SYDÄNTÄ

ANNIKA SAARIKKO
Suuntaviivoja Suomelle ja Keskustalle

Sisällys

Lukijalle

Keskustan periaateohjelma kantaa nimeä "Tasapainossa eteenpäin". Vuonna 2018 hyväksytty ohjelma otsakkeineen kuvastaa syvällä ja osuvalla tavalla ajatteluani puolueen tehtävästä Suomessa.

SIKSI PIDÄN LUONTEVANA, että nyt tavoitellessani Keskustan puheenjohtajuutta, kerron poliittisista tavoitteista ja yhteiskunnallisista näkemyksistäni tuohon periaateohjelman runkoon nojaten. Uskon Keskustaan tässä ajassa erityisen paljon. Vaikka ihmiset eivät juuri nyt osoita meille luottamustaan, mahdollisuuksien avaimet ovat omassa taskussamme. Koronaviruksen tuoma yhteiskunnallinen muutos on syvä ja ratkaiseva.

Ehdotan, että Keskustan tie kohti 2030-lukua on empatian, välittämisen, maltin ja inhimillisyyden reunustama. Tulevaisuususkon on politiikan supervoima. Näitä toiminnan tapoja, asenteita tai arvoja ei hoida yksikään kone, niitä ei voi teeskennellä. Tarvitaan ihmisyyssate.

Emme vielä tiedä, mitä edessämme on suhteessa terveyteen, palveluiden kantokykyyn tai huoleen läheisistämme. Emme tiedä, milloin koronaa vastaan kehitetään toimintavarma rokote kaikkien saataville. Emme tiedä, kohtaako meitä nopeasti uusi vastaava virus. Mutta sen tunnistamme, että menneen kevään kokemukset rajoituksista ja Suomen sulkeutumisesta jättävät meihin jäljen. Tapamme suhtautua digitalisaatioon ja teknologian hyötyihin muuttui myönteisesti. Arvostuksemme omavaraisuutta ja huoltovarmuutta kohtaan kasvoi. Paikallisuus alkoi viehättää. Globaali ja lokaali risteytyivät kiehtovalla tavalla arjessamme.

Suhteemme luontoon tiivistyi - metsät ja lenkkipolut eivät menneet kiinni muiden ajanviettopaikkojen tavoin. Arvostuksemme väljempää asumista kohtaan kasvoi, kaupungistumisen megatrendi sai kolauksen. Uusi todellisuus synnytti uusia ongelmia, mutta myös valtavasti luovuutta.

Tiedämme valitettavasti myös sen, että koronavirus on nostanut pintaan vahvan kansallisvaltioajattelun ja lisännyt kansainvälistä epävarmuutta. Ja valitettavasti myös tiedämme, että talouden suhteen koronaisku on kova - niin kansantaloudelle kuin yksittäisille kotitalouksille ja yrityksille. Tämän kaiken uuden, monimutkaisen ja tuntemattoman äärellä Keskusta on valmis tarjoamaan vastauksia. Uusia ja vanhoja. Omiin ydinarvoihinsa uskoen.

Jokainen puheenjohtaja tuo puolueelle kasvot, tyylin ja painopisteet, mutta uskon vahvasti siihen, että puolueen varsinainen linja päätetään yhdessä. En ole puheenjohtajaehdokas siksi, että haluaisin heittää romukoppaan puolueen vuosien ohjelmatyön ja aloittaa kokonaan alusta. Yhdessä päätettyjä linjauksia on luettu ahkerasti tämänkin pamfletin valmistelun yhteydessä. Kysymys on myös siitä, miten asiat esitetään, miten tavoitteita viedään eteenpäin ja miten tästä jatketaan.

En tuhlaa suuntaviivoista yhtäkään tässä tekstissä menneisyyteen. Olisi hirveän helppo arvostella kaikkea tehtyä ja tekemätöntä. Keskusta on tehnyt monia asioita taitamattomasti tuntematta kansalaisten mielenliikkeitä ja olemme tehneet monia asioita väärin. Sen voi päätellä vaalituloksista ja kannatuskyselyiden lukemista.

Mutta tapoihini ei kuulu rääpiä mennyttä. Sen kuitenkin haluan meidän ymmärtävän, että kukaan ei tulevaisuudessa äänestä Keskustaa siksi, että se on joskus ollut hyvä puolue. Lisäksi meidän kannattaa myöntää, että toisin kuin väitämme, olemme joskus mieluummin säilyttäjiä kuin uudistajia. Niin tosin ovat kaikki muutkin puolueet.

On löydettävä tasapaino olemassa olevan vaalimisen ja muutoksen välille. Mikä on luovuttamatonta ja ihan ainutlaatuista,

josta ei voi tinkiä. On poliittinen tavoite myös kertoa, minkä toivo säilyvän ennallaan. Ja sitten tasapaino kohti sitä, minkä kaiken on muututtava, että kansakuntana, valtiona, maailmana ja ihmisinä pärjäisimme.

Meidän on myönnettävä, että puolueiden merkitys ihmisten elämässä on jo pitkään ollut kapeneva. Ihmiset etsivät muitakin vaikuttamisen kanavia kuin perinteisen edustuksellisen demokratian. Koko poliittinen järjestelmä ja muutkin vakiintuneet instituutiot tulevat haastetuksi. Poliitiikan keinot ovat vahvat, mutta sittenkin tässä ajassa rajalliset. Valtaa ottavat myös markkinavoimat, mielipideilmastoa johtavat muutkin kuin poliitikot. Ihmisten ajasta ja huomiosta kilpaillaan uudella tavalla, uusilla alustoilla. Huomiota herättää myös rytmin muutos. Eilisen uutiset ovat eilisen uutisia, sanottiin ennen. Nyt päättäjän viestinnällinen aikajänne lasketaan pahimmillaan minuuteissa.

Siksi puolueen ajattelemisen uudella tavalla on Keskustan järjestöllisen jatkon ja olemassaolon oikeutuksen ydinkysymys. Puheenjohtajaehdokkaana yritän kuvata näillä suuntaviivoilla sitä tekemisen tapaa, johtamisen periaatteita ja asioiden sisältöä, joilla Keskustaa veisin eteenpäin.

Näkemykseni mukaan poliittisen liikkeen aatteelliset portaavat rakentuvat viidestä askeleesta.

Niistä jokainen askel on yhtä tärkeä. Puolueen toimijan on tunnettava lähtöaskelma, jotta löytää selkänöjan ja perustelut ylimmän portaan päätöksenteolle. Kiinnitän huomion myös kolmannen portaaseen; puolueessa pitää olla myös paikka ja kohta vallattomalle uuden luomiselle, ideoinnille, jonka ovet on auki kaikille suomalaisille.

Tarkoitan sitä, että periaateohjelma ei yksistään riitä, vaan sen herättää eloon vasta sen pohjalta rakennetut poliittiset tavoitteet. Puolueen ohjelman on nojattava puolueen omaleimaisiin periaatteisiin.

Liikkeessämme tarvitaan enemmän suuntaa ja sydäntä. Tämä ajatuskudelma on vastaukseni siihen, mitä suunnalla tarkoitan. Sydämen ja elämän sykkeeseen tähän puolueeseen tuovat puolestaan ihmiset; aktiivitoimijat, jäsenet, kannattajat.

Olen iloinen siitä, että näitä suuntaviivoja maailman, Suomen ja Keskustan tulevaisuudelle kanssani oli pohtimassa yli kolmekymmenen keskustalaisen joukko. Kiitos teille jokaiselle! Teksti on tuon ajatustyön tulos. Kannan kuitenkin itse vastuun ajatuskudelman jokaisesta langasta.

Ajatuskudelman tekemisen tapa olkoon myös osoitukseni johtamiseni tavasta. Kutsun mielelläni ihmisiä mukaan ja rohkaisen tulemaan yhteen myös silloin, kun ajatukset eivät automaattisesti käy yksiin. Siitä syntyy keskustelu, siitä syntyy puolue. Pidän siitä, että Keskusta on kuin suuri ryhmätyö, jossa jokainen kokee panoksensa merkitykselliseksi.

Toivon, että tämä teksti avaa Sinulle poliittista ajatteluani. Sen ytimessä on ihminen. Oleellista ei ole etsiä yksittäisiä poliittisia avauksia, vaan muodostaa tämän tekstin kautta käsitys siitä, millainen puolue Keskusta johdollani olisi. Siksi kerron myös oman elämäni keskustalaisuudesta, johtamisen tavoitteista ja puolueemme paikasta aatteellisella kartalla.

Toivon, että erityisesti sellainen lukija, jolle Keskusta on jäänyt tuntemattomaksi, löytäisi aatteemme jujun riveiltä tai rivien vä-

listä.

Ajatuskudelman idea on siinä, että sen reunoja ei ole päätelty, eikä työ siis ole valmis. Työtä sopii jatkaa ja jalostaa.

Keskustakaan ei ole koskaan valmis. Mutta paremmaksi se voi tulla vain katsomalla eteenpäin.

Kannustan Sinua paitsi lukemaan, myös kommentoimaan. Oletko asioista samaa mieltä, jyrkästi eri mieltä, vai pikemminkin päinvastoin? Tule rohkeasti kertomaan, mitä asiaa haluaisit korostettavan enemmän. Mikä asia on juuri Sinulle tärkeä? Paras linja syntyy keskustelussa.

Keskustasta ja minusta

Synnyin vuonna 1983 marraskuisena iltana Loimaan aluesairaalassa ensilumen leijaillessa maahan. Syntymätodistukseen kotikunnaksi merkittiin Oripää.

OPIN PUHUMAAN VARHAIN. Ensimmäinen sanani oli lasten eläin-kuvakirjasta opittu, kili. Isoisäni rakensi minulle leikkimökin ja haaveilin ammatista maatalon emäntänä. Minulla oli 16 barbia ja jokaisella niistä oli oma nimi. Kaunein oli Hannaleenakatariina.

Vanhempani erosivat ollessani 4-vuotias. Se on vaikuttanut paljon käsitykseeni siitä, miten jokaisella lapsella on oikeus tulla rakastetuksi ja hänen perheensä hyväksytyksi sellaisena kuin on. Omat vanhempani sekä äitini mies olivat fiksuja aikuisia ja rakensivat minulle ja kahdeksan vuotta nuoremmalle velipuolelleni Tuomakselle tasapainoisen ja onnellisen lapsuuden.

Isovanhempani, joita kutsuin ja kutsun edelleen pikkutyttönä keksimilläni nimillä Otti ja Oisa, olivat tiivis osa elämääni. Olen kiitollinen siitä, että nyt 86-vuotias virkeä Otti on yhä osa perheemme elämää. Soittelemme päivittäin. Tämän sukupolvien yhteyden kautta on muodostunut myös vahva arvopohjani suhteessa ylisukupolvisuuteen sekä kunnioitukseni eri-ikäisiä ihmisiä kohtaan.

Vartuin pikkukunnan taajamassa, EU-jäsenyyttä kohti kulkevassa Suomessa. Neuvostoliiton ja Kekkonen ajat ovat minulle poliittista historiaa, mutta Koivisto, Viinasen ja Ahon huolestuneet katseet sekä lamaan syöksy taas jo aikuisten uutisista kuuntelemissa yhteiskunnallisuuden häivähdyksiä.

Meidän perheessä ei etelässä käyty ja auto oli vanha, mutta mistään ei ollut puutetta. Isäpuoli oli välillä 90-laman aikaan työttömänä, Osuuspankissa elämänuransa tehnyt äiti sai niihin aikoihin rintasyövän. Kummieni huoltoasema teki konkurssin. Tiellä vastaan tulijoita tervehdittiin ja harrastamisen vaihtoehdot olivat partio, seurakunnan kerho, VPK tai lentopallo. Keskiviikkoin oli kesällä yleisurheilukisat. Kirjastossa kävin monta kertaa viikossa. Viljanpuinnin hetki on pyhä, vaikka en maalaistalossa olekaan kasvanut.

Rakastin koulua. Pärjäsin hyvin, olin reipas ja ahkera. Mutta tärkeimpänä eväänä repussa niiltä vuosilta ovat tänäänkin samat parhaimmat ystäväni sekä halu oppia - siis innostunut ote uuden äärellä. Nuorena kiinnityin seurakunnan toimintaan, toimin tukioppilaana ja lukiossa oppilaskunnan hallituksessa. Ylioppilaksi kirjoitin keväällä 2002 ja talletin mieleen perhosenkepeän hetken siitä, kun kaikki oli yhtä aikaa valmista ja niin keskeneräistä - ihan kaikki vasta edessä.

En voi sanoa katuvani elämässäni paljon mitään, mutta se harmittaa, että en pitänyt välivuotta lukion jälkeen. Se etsikkoaika olisi tehnyt hyvää. Siksi minulle on aina ollut epämiellyttävää puhua siitä, miten nuoria pitäisi hoputtaa mahdollisimman nopeasti jatko-opintoihin. Kun tulin Vanhasen hallitukseen erityisavustajaksi, opettelin silti poliittisen mantran, jonka osaan yhä unissanikin: työuria on pidennettävä alusta, keskeltä ja lopusta.

Menin opiskelemaan Turun yliopistoon luokanopettajaksi. Rakastan lapsia ja heidän oivalluksiaan. Se kai minut sai suuntaamaan sinne opiskelemaan. Yhteiskunta ja humanismi kuitenkin kiinnostivat minua aina. Samoin media oli kiehtovaa - tein opintojen ohessa toimittajan ja tiedottajan hommia. Toiseksi pääaineeksi yliopistolla valikoitui mediatutkimus, josta tein lopputyöni. Tämä yhteiskunnallinen kiinnostus yhdistettynä opintotaustaani vaikuttanee paljon suhtautumiseeni median ja politiikan suhteisiin.

Reissasin Euroopassa, kun rahat antoivat myöden. Tein paljon töitä opiskelujen ohella. Kasvoin aikuisuuteen, jossa maailma oli

auki niin matkustellen kuin internetin ansiosta. Jotenkin vahingossa minusta tuli siinä sivussa opiskelijapolitiikko. Liityin Keskustaan aikanaan ihmisten vuoksi. Ylevämpää olisi toki väittää kaiken johtuneen erinomaisesta aatteestamme. Mutta minä sytyin ihmisistä, tunnelmasta, kelpaamisen tunteesta ja naurusta.

Turun Keskustaopiskelijoiden uusien ilta järjestettiin ylioppilaskunnan saunalla. Sinne tulin, siihen joukkoon kiinnityin. Opiskelijapolitiikka sekä Varsinais-Suomen Keskustanuorten toiminta, sittemmin myös valtakunnallinen Keskustanuorten toiminta täyttivät kalenterini viikonloppuja myöten. Osallistuin puolueen koulutusohjelmiin, muun muassa silloiseen ensimmäiseen Poliitiikan Akatemiaan. Opin aatteesta enemmän ja oivalsin, miten kasvuympäristöni oli vaikuttanut puoluevalintaani luontevalla tavalla.

Sitten politiikasta tuli työ. Puolentoista vuoden aikana 2010-luvun taitteessa sain tehdä työtä neljän keskustalaisen ministerin kabineteissa. Tuo aika oli politiikan korkeakouluni. Opin ministeriöiden toiminnan, opin ennen kaikkea sen, miten erilaisin tavoin eri persoonat voivat tehdä poliitikon työtä ja jokainen myös menestyä omalla tavallaan.

Tuohon ajanjaksoon liittyy valintani Keskustan varapuheenjohtajaksi vuonna 2010. Olin 26-vuotias. Kokemus puoluekokouksesta on vertaansa vailla. Miten vähän ymmärsinkään siitä, mihin olin ryhtymässä! Ja miten täynnä intoa ja vilpittöntyä halua maailmanmuutokseen olinkaan. Ja miten mahtava voima oli nuorkeskustalaisissa, joiden tuki valinnalleni oli korvamaton.

Eduskuntaan tulin valittua Varsinais-Suomen vaalipiiristä keväällä 2011 Keskustan vaalitappion keskellä, 11 äänen erotuksella. Tuo kokemus on tärkeä osa kansanedustajuuttani. Opin, että demokratiassa jokainen ääni on aidosti merkitsevä. Yhtään kohtaa mistä ei kannata aliarvioida. Kasvattavaa oli myös aloittaa kansanedustajuus oppositiossa - mikään ei ollut itsestäänselvä, mikään ei käynyt helposti. Valikoiduin sosiaali- ja terveystieteiden valio- ja jäseneksi ja se vaikutti myöhempään poliittiseen toimintaani paljon.

Polku johti perhe- ja peruspalveluministerin tehtävään Keskus-
tan vaalivoiton jälkeisellä hallituskaudella.

Puoluejohdon jäsenenä tuon vaalivoiton 2015 rakentaminen on ollut tärkeimpiä kokemuksiani siitä, miten yhteistyö, samaan suuntaan kulkeminen, myönteinen henki ja selkeä johtajuus kannattelevat puoluetta parhaaseen suoritukseen.

Puolisoni Erkin kohtaaminen on ollut elämäni autuas käännekohta. Sen jälkeen kaikki on ollut jotenkin selvää. Minä en ole puolikas kenestäkään eikä kukaan minun puolikkaani, vaan saan olla kokonainen minä hänen seurassaan ja hän juuri hän. Rakastaa ja tulla rakastetuksi - se on elämän suurin lahja.

Olen aina toivonut saavani lapsia. En silti osannut yhtään kuvitella, millaista oikeasti on olla perhe ja vastuussa ihmisen elämästä. Se on vaativaa ja palkitsevampaa kuin mikään muu. En ole kenellekään niin tärkeä kuin heille. Se tekee nöyräksi. Aarni ja Kaarlo olemassaolollaan asettavat asiat aina mittasuhteisiin. Lapsen kasvu on ihmeellistä ja samalla haikeaa. Joskus iltaisin miettii, että vihdoinkin tällekin kaaoksen päivälle tuli ilta. Ja seuraavassa hetkessä miettii, että eihän tämä ihana vaihe, jossa lue-
taan iltasatu sylkkäin, pääty vielä pitkään aikaan.

Olen yksi lenkki keskustalaisten vaikuttajien ketjussa. Moni ennen minua on raivannut tietä. Sen vuoksi minun on ollut mahdollista yhdistää työ ja perhe näissäkin tehtävissä - elää arvojeni mukaisesti ja poliittisia linjauksiamme todeksi.

Iloitsen siitä, että voin nyt omille pojilleni antaa saman kokemuksen sukupolvien ketjusta mummin ja vaarin sekä mummun läheisyyden kautta. Suunnistusrastit metsässä, kauppareissulta joka kerta ostettava jäätelö tai syliin nukahdetut päiväunet ovat muistoja, joita he saavat vaalia aikuisuudessaankin.

Perhevapaalla vietetyn viime vuoden aikana moni asia kirkastui entisestään. Päädyimme Turun vuosien jälkeen muuttamaan maalle, isäni suvun paikkaan. Vaatimaton, pienviljelijöiden yli satavuotinen talo peltojen keskellä Oripäessä remontoitiin sisäti-

loista kokonaan aina lämmitysratkaisuja ja uusia lautoja myöten.

Kannoimme tavaramme sisään vajaa kuukausi sitten. Tunsimme, että näin on hyvä. Arkipäivät vietämme koko perhe pääkaupunkiseudulla ja kaiken mahdollisen vapaa-ajan maalla, luonnon lähellä. Molemmilla on hyvä olla. Tämä kahden kodin arki, kahden kotiseudun mielenmaisema tuntuu oikealta ratkaisulta. Maaseudun yhteisöllisyys ja siihen samalla sittenkin yhdistyvä oma rauha ovat jotain, jota tajusin kaivanneeni pitkään.

Pidän perinteistä, liputuspäivistä, hirsiseinistä ja suvun juhlista. Kuulun kirkkoon ja viehätyn juurista. Olen arvopohjaltani perinteinen, mutta uskon uudistamiseen ja ihmisoikeuksien jakamattomaan arvoon.

Olen arvopohjaltani perinteinen, mutta uskon uudistamiseen ja ihmisoikeuksien jakamattomaan arvoon.

Elämänasenteeni on ilo ja lähtökohtani myönteisyys. En ole koskaan joutunut kadottamaan sitä, edes menetysten keskellä. Se on suurin lahjani.

Silti kaipaani isääni, joka antoi tärkeimmän opetuksensa vasta muistotilaisuudessaan muutama vuosi sitten. Isän serkku piti muistopuheen. Hän kertoi, että muutama päivä ennen yllättävää poismenoaan isä oli soittanut puhelun serkulleen pakettiautonsa ratista. Poikkeuksellista oli se, että auto oli rikkoutumisen vuoksi ollut hinattavana ja isä kuorma-auton lavalla pakettiautollaan. Selkä ja ratti olivat oudosti menosuuntaa vasten. Isäni oli todennut nauraen, vuosikymmenten ammattiautoilijauran jälkeen: "Tekeepä hyvää joskus vaihtaa näkökulmaa. Maailma näyttää näin päin aika erilaiselta."

Niinpä. Joskus kannattaa vaihtaa näkökulmaa. Voi oppia uutta, voi löytää ennenkokematonta.

Tämän yritän elämässäni muistaa.

Räyhääjistä ja rakentajista

Keskustan valtti on maltti. Se voi olla tylsä, mutta pidemmän päälle ainoa järkevä linja. On poliittista heikkoutta luulla, että äänekkäimmät aina edustaisivat enemmistöä. Taidokkain poliittinen liike aistii väreitä hiljaisuudesta - kuuluuko tyytyväistä hyrinää, vai kuulemmeko vain poiskulkevien askelten rahinaa hiekkatiellä?

USKON, ETTÄ IHMISTEN arvostukset tulevat lähivuosina muuttamaan. Riittävän moni tulee haluamaan kohinan sijasta rauhaa, riidan sijasta sopua, verbaalisten taistelujen sijaan sanoja, jotka rakentavat. Tekoja, jotka perustellaan hyvin. Sivistynyt käytös ja lempeä puhe toisiamme kohtaan palaa arvoonsa. Luotan siihen ja teen työtä sen eteen.

Suomessa on tilaa maltilliselle ja moniääniselle yleispuolueelle. Sekä että -ratkaisuille, tavallisten ja tuttuisten asioiden puolustajalle, tulevaisuutta toiveikkaasti rakentaville päättäjille. Vaikka ääripäissä kuhistaan ja kuuluu kova mölinä, silti moni vain haluaisi päättäjän ymmärtävän arkisia huolia ja puurtavan asioita eteenpäin, kuten on luvannut.

Voisiko maltti olla uusi normaali?
Voiko rakentavuus ollakin innostavaa?
Voiko yhteistyökyky olla politiikan uusi supervoima?
Voiko identiteettipolitiikan janan kääntää?
Vastaus on: voi.

On aika kääntää politiikan asetelma. Kun aina etsitään voimaa ja vastavoimaa, on perusteet etsiä uudet ääripäät. Ne eivät enää saakaan olla perussuomalaiset ja vihreät suurine näkemyseroineen, vaan janan toinen pää on ääriäyhääjät ylipäätään ja janan toinen pää on maltilliset puurtajat, Suomen todelliset rakentajat.

Mainittakoon vielä, että Keskusta kuuluu jälkimmäisiin.

Keskusta on sovinnontekijä. Olemme omaleimaisia arvoissamme ja itsepintaisia tavoitteissamme - mutta aina valmiita rakentamaan siltoja ja kantamaan vastuuta. Pidämme kiinni periaatteistamme, mutta tiedämme periaatteille löytyvän enemmän käyttöä, mikäli osaamme myös sopia asioista.

Yksin voi olla ehdottoman oikeassa, porukalla voi saada jotakin aikaiseksi.

Olemme käyttäneet Keskustassa paljon energiaa pohiessamme, miten saatamme puolueena taipua ensiksi yhteistyöhön oikeiston ja sitten vasemmiston kanssa. Melkein leimaamme itse itsemme takinkääntäjiksi kumppaneiden vaihduttua. Minusta se on turhaa. Kyky sovittaa yhteen näkemyksiä on keskellä olemisen vahvin voima. Tämä on ollut myös vahvan kuntapuolue-Keskustan menestyksen tae.

Kyky yhteistyöhön ei ole linjattomuutta. Historiaamme mahtuu sinivihreää ja punamultaa ja vaikka mitä. Oleellista eivät ole hallituskumppanit, vaan kyky säilyttää omaleimaisuus ja erottaa periaatteet, joista emme tingi.

Naapurimaa Ruotsin kaltaisesta blokkipolitiikasta haaveilleet ovat viime vuosina nähneet, että puolueiden leiriytyminen ja yhteistyökyvyttömyys voivat johtaa poliittisen päätöksenteon kriisiytymiseen. Suomi ei ole poliittisten vakioblokkien maa, se on vahvuus ja Keskustan ansiota.

Empatia ja into edellä

Haluan myös korostaa Keskustan asennetta uutta ja tulevaa kohtaan. Tarvitsemme Suomeen puolueen, joka tulee tunnetuksi empaattisuudesta ja myönteisyydestä. Keskustan pitää olla Suomen inhimillisin puolue.

Väitän, että näille ihmisyyden taidoille on tulevaisuudessa nykyistä suurempi kysyntä. Aika huutaa vastavoimaa kovalle ja eh-

dottomalle. Sille voi lyhyellä tähtämellä naureskella, mutta kuka voi kiistää, etteikö politiikan tärkeimpiä tehtäviä ole taata ihmiselle mielenrauhaa ja yhteiskunnalle tasapainoa?

Sellainen puolue ei ole täydellinen. Siinä on rosoja ja se tekee virheitä. Mutta siellä sykkii elämä, siinä on tarttumapinta.

Politiikan tehtävä on tarttua ongelmiin ja ratkaista se. Mutta loputon huolipuhe, synkkyuden manaaminen ja ristiriitojen korostaminen uuvuttavat meitä ja kuormittavat mieltämme kansakuntana. Poliitikkojen tehtävä on ensiksi tunnistaa tosiasiat, sitten tunnustaa ne. Maailma ei ollut ennen paremmin. Maailma voi huomenna olla parempi.

Maailma ei ollut ennen paremmin. Maailma voi huomenna olla parempi.

Tulevaisuus on innostava asia, kaikki on mahdollista. Jos maailmaan suhtautuu positiivisesti, voi syntyä myös luovia ideoita. Ja sekin pitää osata sanoa, että kaikki ei muutu. Arvokas säilyy ja arvokasta pitää varjella. Keskusta ei väistä eikä halua milloinkaan hävittää tradition ja perinteiden arvoa.

Empatia taas on kykyä tai edes aitoa yritystä asettua toisen ihmisen asemaan. Neuvotteluissa se on taitoa ymmärtää vastapuolen argumentit ja motiivit ja kansalaisten kohtaamisessa taas aitoa halua asettua toisen ihmisen rinnallakulkijaksi.

Paras vastaus eriarvoisuudelle, kahtiajakautumiselle ja sivuun jäämisen kokemukselle on se, että joku on oikeasti ja nöyrällä mielellä kiinnostunut siitä, mitä elämässäsi tapahtuu ja mistä unelmoit. Myötätunto, lempeys ja uteliaisuus toista kohtaan kannattelevat poliittista liikettä. Jos tämä kyky puuttuu, syntyy protesti. Puolueen omatunto on siinä, muistaako se kuunnella heitä, jotka eivät itse ota meihin yhteyttä.

Tähän ajatteluun sisältyy rohkeus heittäytyä päättäjänä itse oppijan rooliin opettajan sijasta. Suurin osa maailman asiantunte-

muksesta on puolueemme ulkopuolella. Se ei ole ongelma, sekin on mahdollisuus.

Liberaali vai konservatiivi?

Minulle suvaitsevaisuus tarkoittaa sitä, että ihminen saa vapaasti pitää kiinni vakaumuksestaan ja hyväksyy sen, että toiset pitävät kiinni omastaan.

Ajassamme usein sanomme hyväksyvämmme toisemme, suorastaan puolustamme erilaisuutta - ja silti samaan aikaan rakennamme rajoja ja määrittelemme oikeanlaisen ihmisyyden ja elämän omasta katsannostamme käsin. Puhutaan suvaitsevaisuudesta, mutta samalla rakennetaan alati tiukempia kriteerejä heille, jotka kelpaavat.

Keskustalle suvaitsevaisuus on jotakin enemmän, jotakin syvempää. Se on keskittymistä siihen, mikä meitä yhdistää, eikä siihen mikä meitä erottaa. Se on liberaaliuden ja konservatismiin leimakirveiden pitämistä tupessa.

Väitän, että jokaisessa meissä on piirteitä molemmista. Ihan varmasti.

Suvaitsevaisuus tarkoittaa yritystä asettua toisen ihmisen asemaan, hänen elämänpiirinsä ja arvojensa ymmärtämistä ja näkemysten kunnioittamista - kykyä keskustella vaikeistakin aiheista ja aitoa halua ymmärtää toista. Kaikkea ei pidä hyväksyä, mutta toista ihmistä pitää aina kunnioittaa.

Suunnasta ja sydämeistä

Suomen menestystarina – köyhästä maasta sadassa vuodessa maailman onnellisimpien ja vauraimpien maiden joukkoon – on vertaansa vailla. Voimme onnitella itseämme ja kysyä, miten se onnistui, vaikka matkallemme osuivat repivä sisällissota ja kolme muuta sotaa. Oliko meillä satumaiset luonnonvarat, kyvykäs kansakunta vai muuten vain onnea?

HISTORIA EI SYNNY ITSESTÄÄN eikä tavoitteista tule yhteisiä, elleivät ihmiset pysty sopimaan asioista ja tekemään päätöksiä, jotka kantavat vuosikymmeniä. Menestys edellyttää vakautta ja luotettavuutta poliittiselta järjestelmältä ja koko yhteiskunnalta.

Maalaisliitto–Keskusta on ollut perustamisestaan saakka rakentamassa poliittisen yhteistyön ja vastuunkannon Suomea. Juuremme ovat talonpoikaisessa työn ja paikallisyhteisöjen kulttuurissa, jossa on vahva side kristilliseen lähimmäisenrakkauden ja huolenpidon etiikkaan. Meille politiikka on aina tarkoittanut kansanvaltaista hallintoa ja yhteisöjen voimaa – valtaa, pääomia ja asutusta keskittävää elitismia vastaan.

Suomen menestyksen perusta luotiin itsenäisyytemme alussa. Tärkeää oli säilyttää maan ja metsien omistus yksityisten hallussa. Torpparit vapautettiin ja teollisuuden metsävarallisuus pidettiin alle kymmenessä prosentissa.

Maa toi vakautta ja leipää. Hajautetun omistuksen kautta suuri joukko suomalaisia pääsi kiinni vientituloihin.

Vaurastuminen loi pohjan koulutustason nousulle, yhteiskunnan kehittämiseksi ja uudelle työlle. Tämä kehitys on kantanut Suomen 2000-luvulle. Onnistumisista on jaettu hyvää ja taakanjaos-

sa on muistettu tasapuolisuus ja kohtuus. Mahdollisuuksien tassa-arvo on yhteiskuntamme kantava tekijä edelleen.

Suomen suunta

Maamme tarina ei ole sattuma. Suomi sai suunnan poliittisilla päätöksillä.

Työssä tarvittiin rohkeita näköaloja ja tarmokkaita poliitikkoja, jotka pystyivät sopimaan asioista yli puoluerajojen ja lunastamaan kansalaisten luottamuksen. Ilman maltillista, keskustalaista yhteistyöpolitiikkaa olisi ollut mahdotonta selvittää köyhyydestä, sodista ja jälleenrakennuksesta. Onnistuimme, koska osasimme ja halusimme löytää siihen keinot.

Juuri nyt historia haastaa meidät ennennäkemättömällä tavalla pohtimaan tulevaisuutta. Pandemia globaalina kriisinä ravistelee joka tasolla vanhat rakenteet uusiksi, tipauttaa heikot lenkit menneisyyteen ja antaa tilaa uusille toimijoille ja rohkeille tavoitteille. Samaan aikaan Suomi ikääntyy, ilmastomme muuttuu kovaa vauhtia, maailman väkiluku kasvaa ja yhteinen luontomme kaipaa huolenpitoa.

Meidän sukupolvemme on nyt historian näyttämöllä. Etsimme ratkaisuja kriisiin keskellä, pohdimme selviämistä ja valmistautumme henkisesti ja konkreettisesti jälleenrakennukseen. Miten käytämme etsikkoajan? Muuttuvatko perinteiset puolueet?

Puolueiden on tekemisen tavassaan palattava juurille. Kuultava, kuunneltava ja kohdattava ihmisiä kasvokkain ja kaikilla teknologian mahdollistamilla tavoilla. Eikä vaan samanmielisiä, vaan erimielisiä. On löydettävä tapa, jolla kuulla myös heitä, jotka ovat itse hiljaa.

Historian eri vaiheissa suomalaiset ovat voineet rakentaa kansakunnan menestystä yhdessä. Myös tässä ajassa tarvitaan muutosta, jossa jokainen voi olla aidosti mukana. Emme saa antaa välinpitämättömyyden ottaa tilaa. Suomen menestystarina rakentuu jatkossakin sille, että kannamme yhteistä vastuuta toisistamme ja itsestämme.

Mihin Keskustaa tarvitaan?

Moni kysyy, mihin Keskustaa tarvitaan. Olimmeko vain maaseudun luokkapuolue, jonka on aikakin väistyä modernisaation tieltä? Edustammeko nostalgiaa, mukavaa muistoa historian hämärästä?

Kuten koko Suomen, meidänkin tarinamme on menestystarina. Arvoperustamme, avoimen ja kriittisenkin keskustelun perinne sekä kykymme uudistua ovat kannatelleet meitä suomalaisen politiikan voimanpesänä. Olemme osanneet kuunnella ihmisiä, havainnoineet maailman menoa ja kyenneet tarttumaan teemoihin, jotka ovat koko Suomelle ja sen kansalle tärkeitä.

Keskustan kohtalon kysymys on tämä: osaammeko avautua ulospäin ja kutsua uusia ihmisiä mukaan valmistelemaan politiikkaamme?

Tämä ihmisten kohtaaminen on tärkeää erityisesti nyt, kun puolueen kannatus on matala. Suurena riskinä näen sen, että puolue kääpertyy tässä tilanteessa sisäänpäin. Puhumme vain toisille keskustalaisille, etsimme syyllisiä ja väittelemme keskenämme puolueen linjasta. Sisäinen keskustelukin on tärkeää, mutta lopulta sillä ei saavuteta suuren suomalaisen väestön luottamusta. Keskustan kohtalon kysymys on tämä: osaammeko avautua ulospäin ja kutsua uusia ihmisiä mukaan valmistelemaan politiikkaamme?

Ihmisten kuunteleminen ei tarkoita linjattomuutta ja kannatusmittausten perässä juoksemista. Historian saatossa Keskustan vahvuus on ollut, että olemme uskaltaneet tarttua asioihin, jotka eivät ole sillä hetkellä suosiota antaneet, mutta joihin vastuu isänmaasta ja kansasta on velvoittanut. Olemme myös epäonnistuneet. Päätäjän paikka on harvoin helppo.

Pidän ikävänä sitä, että perussuomalaiset ovat päässeet omiaan omiin poliittisiin tarkoituksiinsa isänmaallisuuden käsit-

teen ja sen symbolit. Samalla niiden merkitystä on kavennettu. Isänmaallisuudelle on jäänyt vain ahdas kolo, ylhäältä saneltu tapa suhtautua Suomeen. Näin ei tulisi olla.

Minun Suomi

Suomalaisuutta on kaikki se, mikä ei sulje ketään pois. Se on ilo livo Niskasen mitalista, järven syleilystä viilenevä iho saunan jälkeen tai ääneen hyräilty laulu ulkomaanreissulla, kun paikallisesta radiosta kuuluu tuttu suomalainen kappale. Se on kaurapuuro, naapurin apu, pannullinen kahvia. Se on huutava kurki suolla, Mauno Koiviston hautajaiset, suomen kielen oppi-

nut maahanmuuttaja, veteraanin hauras katse, yhtäläinen oppimisen oikeus, hiljainen ruuhkabussi, taloyhtiön talkoot ja tie, jonka varrella ei viiteenkymmeneen kilometriin tapahdu mitään.

Isänmaallisuuden tärkein muoto on kirjoittaa sen tulevaa kertomusta.

Suomalaisuus on parhaimmillaan hiljaisuus – mutta ei sellainen vaivaannuttava, vaan sellainen, jossa mieli saa olla tyyni. Suomalaisuus on sitä, että arvaa oman tilansa ja antaa arvon toiselle. Isänmaallisuus on ylpeyttä – mutta sellaista, joka ei kumpua muiden polkemisesta.

Isänmaa kumpuaa vapaudesta. Sitä ei koskaan pidä ottaa itsensänselvyytenä. Isänmaa ei ole muuttumaton – on tarkoitus, että me muutamme sitä. Ylpeyteen Suomesta kuuluu kunnioitus mennyttä kohtaan ja halua vaalia traditiota. Perinteet luovat turvaa – ja hyvä niin. Silti isänmaallisuuden tärkein muoto on kirjoittaa sen tulevaa kertomusta.

Isänmaa on aina jotakin myös suhteutettuna muihin. Ei ole Suomea ilman kosketuspintaa muuhun maailmaan. Isänmaallisuus ei ole sitä, että isänmaa-sanaa toistetaan joka paikassa. Isänmaallisuudella perustelu ei tee huonoista aikeista hyviä automaattisesti.

Isänmaallisuus on rohkeutta puolustaa sitä, mikä on meille arvokasta, jopa pyhää. On oikeus vaatia, että täällä kunnioitetaan lakia ja hyviä tapoja. Yhteenkuuluvuuden tunne syntyy, kun ihminen voi pitää huolta itsestään ja lähimmäisistään. Olla osa meitä. Kantaa kortensa kehoon yhteisen hyvän rakentamiseksi.

Me Keskustassa olemme sinivalkeisia päivästä päivään tekojen kautta. Isänmaallisuus on meille jokapäiväistä työtä Suomen kehittämiseksi kuntien, kaupunkien, maakuntien, oman valtion ja Euroopan tasolla.

"Että jokaisella olisi isänmaa". Se tarkoittaa myös rauhaa, ilman sotaa eletäviä rauhan päiviä, jossa ymmärrämme, miten maailmantalous toimii ja miten naapurivaltiot ja Eurooppa toimivat. Suomeen luottava ei pelkää kansojen välistä kanssakäymistä. Joka arvostaa omaa maatansa, osaa myös arvostaa muita.

Tulevaisuuteen katsova isänmaallisuus tarkoittaa, että koko Suomea rakennetaan sillä tavalla kestäväksi yhteiskunnaksi, että kestäimme mitkä tahansa kriisit.

Ei ole sattumaa, että Suomessa on selvitty tähän asti näin hyvin koronakriisistä. Se johtuu paitsi ainakin mielikuvatasolla kuuliaisesta kansanluonteestamme, myös vahvasta luottamuksesta viranomaisiin ja poliittiseen järjestelmään. Tuo luottamus on ansaittua – ja se pitää ansaita jatkossakin joka päivä uudelleen.

Johtajuudesta

Tavoittelen poliittisen johtajan tehtävää Keskustassa. Siksi on tärkeää saada kertoa myös, millainen johtaja haluaisin puolueelle olla. Puolueessa johdetaan asioita, mutta vielä enemmän kyse on ihmisten johtamisesta. Haluan näiden kahdeksan kohdan kautta avata myös sitä, millainen olen, miten toimin tiukan paikan tullen ja miten haluan ihmiset kohdata.

I Luottamus

Keskustan puheenjohtajan tärkein tehtävä on lisätä suomalaisten luottamusta Keskustaan. Sanojen ja tekojen on oltava yhtä. Päätökset on kyettävä perustelemaan. On oltava johdonmukainen, on kuunneltava ja keskusteltava ahkerasti. Se luo selkeyttä.

Luottamusta tulee rakentaa myös yhteisömmme sisällä. Erityisellä vakavuudella ja välittämällä suhtaudun heihin, jotka ovat kanssani eri mieltä. Puheenjohtaja ei ole mitään yksin. Ristiriitaisuudet ja erimielisyydetkin kuuluvat Keskustan perusolemukseseen. En usko pakotetun yhtenäiseen Keskustaan. Leirejä, syyttäviä sormia, toistemme lokeroitua ja henkilöiden loukkaamista puolue työ ei tarvitse. Johtamani Keskusta olisi puolue, jossa erilaisille näkökulmille on tilaa, mutta jossa kaikilta vaaditaan käytöstapoja.

Keskustan on oltava myös luotettava yhteistyökumppani. Se on osa kykyämme hoitaa yhteisiä asioita. Arvoamme ei mitata repimisen määrällä, vaan sopimisen kyvyllä.

II Avoimuus

Johtaminen on kuuntelemista. Vain aidossa vuorovaikutuksessa

puolue on elävä. Kestän kritiikkiä ja arvostan kehittämisehdotuksia. Avoimuus on myös tiedon jakamista ja vaikeidenkin asioiden käsittelemistä yhdessä. Avoimuus on avarakatseisuutta uusien toimintatapojen kohtaan ja rohkeutta vaihtaa näkökulmaa. Ennen kaikkea avoimuutta tarvitaan siihen, että kuva Keskustasta avartuu ja toivotamme tervetulleiksi uudet ihmiset.

Avoimuus on myös uudenlaista puhetta politiikasta ja asioiden oikean tolin raottamista politiikan seuraajille. Poliitikkoja syytetään usein siitä, että jauhamme liturgioita ja puhumme mustan valkoiseksi. Joskus asiat kiedotaan monimutkaisuuden viittaan, jotta niitä ei kukaan ymmärtäisi. Joskus epäselvyys johtuu siitä, että emme edes itse sisäistä asioita, joista puhumme. Silloin ydin ei erotu kuulijallekaan.

Pystymme parempaan. Puhetapaa pitää uudistaa, jotta luottamus vahvistuu ja politiikka ei vieraannuta kansalaisia. Johtajana lähdän uudistamaan kaikkea viestintää mahdollisimman ymmärrettävään muotoon.

III Tasapuolisuus

Puheenjohtajan paikka on puolueen vastuunkantokaavion alareunassa, tukemassa yläpuolella olevia päätöksentekotahoja puoluejohdosta paikallisyhdistyksiin. Haluan, että jokainen Keskustan jäsen – aktiivitoimija, jäsenmaksullaan tukensa antava sekä puolueen piirissä työtään tekevä – tunnistaisi panoksensa merkityksen. On asetettava riittävän pieniä välitavoitteita, että voimme kokea onnistuvamme – muuten uuvumme maratonilla.

On välttämätöntä, että kaikilla on sama tilannekuva ja käsitys tavoitteesta. Haluan tulla tunnetuksi reiluna yhteistyökumppanina ja oikeudenmukaisena johtajana. Neuvottelutilanteessa osaan tehdä tavoitteemme selväksi – kertoa, mikä on luovuttamatonta ja näyttää suuntaa yhteisen keskitien löytämiseksi.

IV Myönteisyys

On helppo lannistua ja harmitella gallupeja. On myös helppoa kerrata menneitä virheitä ja tappioita. Ne pitää analysoida ja niistä pitää oppia – mutta katseen on oltava eteenpäin. Olen optimisti, haluan tekemisen ilon ja innon leviävän myös ympärilläni. Myönteisyys ei tarkoita sitä, että leijailisi pilvissä, lupailisi liikoja tai kiistäisi tosiasiat. Positiivisuus on sitä, että ei lannistu tai turhaudu vaikeuksista. Vaikka tilanne olisi mikä, asenteemme voimme aina itse valita.

Myönteinen asenne on arvossaan etenkin tiukoissa paikoissa. Niissäkin yritän säilyä rauhallisena ja analyttisena – kuuntelen enemmän kuin puhun ja uskallan sitten päättää.

V Hyvinvointi

Hyvinvointia ja kykyä saada aikaan ei voi erottaa toisistaan. Keskustassa toimitaan pääasiassa vapaaehtoisuuden pohjalta. Monen arki täyttyy yhteisten asioiden hoitamisesta ja arjen vastuista ilman puolueetyötäkin. Emme voi vaatia vapaaehtoisilta hampaat irvessä puskemista. Tekemisessä pitää olla iloa. Vaikka asiat ovatkin vakavia, politiikassa saa ja pitää olla myös hauskaa.

Keskustan on tarjottava ihmisille tilaisuuksia kehittyä ja oppia, ei vain antaa. Sama koskee myös puolueyhteisön henkilöstöä. He ansaitsevat hyvää johtamista. Vaikeinakin aikoina heidän osaamisensa kehittämiseen ja jaksamiseen on panostettava. Innostuneeseen ja motivoituneeseen joukkoon on helpompi uusienkin toimijoiden liittyä mukaan.

VI Oleelliset

Isojen ja pienien asioiden erottaminen toisistaan on politiikan vaikeimpia asioita. Vuodet ovat harjaannuttaneet siihen vähitellen. Omassa linjassa ja viestissä pysymistä haastetaan päivittäin, ja politiikan tempo tuntuu kiihtyvän vuosi vuodelta. Puheenjohtajan on kyettävä kertomaan yhä uudelleen, mikä on toimintamme ja tavoitteidemme ydin, luovuttamattomin osa. On myös us-

kallettava valita pois se, mitä ei ehdi tehdä kunnolla. On valittava muutama kehittämiskohde – ja onnistuttava niissä. Lisäksi on jaettava vastuuta niille, jotka ovat sitä valmiita kantamaan. Sen teen mielelläni.

VII Ahkeruus

Olen sitoutunut täysillä siihen, mitä teen. Olen läsnä siellä missä olen, teen työni hyvin. Teen kaikkeni oppiakseni uutta. Tunnistan kohdat, jossa laitetaan sata lasiin. Samalla opin yhä enemmän rajoistani ja rohkeudesta kunnioittaa niitä. Tuloksellisesti ahkera jaksaa olla, kun välillä täytyy uudesta voimasta ja tankkaa työn lomaan tavallista arkea. Virkeä johtaja innostaa enemmän kuin väsynyt johtaja. Parhaiten tässä työssä jaksaa olemalla oma itsensä, roolihahmon näytteleminen ei ole oikea tapa käyttää rajallista energiaa.

VIII Rohkeus

Johtajuus on sitä, että osaa kuunnella ja uskaltaa päättää. Johtajan on valittava linja ja suunta, asetettava tavoitteet sekä seis-tävä omiensa tukena. Viime kädessä johtaja vastaa kaikesta, onnistumisista ja epäonnistumisista. Hyvä johtaja uskaltaa myös myöntää virheensä. Haluan iloita yhdessä voitoista, mutta myös kannustaa ihmisiä ja luoda toivoa epäonnistumisen hetkellä. Aina on mahdollista aloittaa uusi luku.

Rohkeus ei ole vain päätöksiä tai suuntaa, vaan myös uskallusta asettua alttiiksi kritiikille ja myöntää puutteellisuutensa. Se on toimintakyvyn säilyttämistä kaikissa tilanteissa. Hyvä johtaja tunnistaa asiat, joista ei tiedä tarpeeksi, ja uskaltaa muuttaa kantansa, kun kokee sen perustelluksi. Vahvojen leirissä eläminen ja virran mukana kulkeminen on helppoa, mutta rohkea johtaja uskaltaa kertoa näkemyksensä ja asettua heikomman puolelle.

Tehtävästämme

Olemme leimallisesti vahvojen maakuntien
ja koko Suomen puolue.

PUOLUSTAMME OMAA RUOKAA ja uudistuvia luonnonvaroja. Haluamme antaa äänen ja vaikutusvaltaa niille, jotka elävät monessa kodissa ja yhdistävät erilaisia elämäntilanteita. Olemme kaikenlaisten perheiden ja myös yksin elävien asialla. Uudistamme valtion ja kuntien taloutta siten, että raha riittää jatkossakin hyvinvointiin, turvaan ja eläkkeisiin. Pidämme huolta maamme rajoista ja itsenäisestä, vahvasta puolustuksesta. Näemme moniarvoisessa kulttuurissa yhteisöjen ja paikallisuuden voiman. Olemme syvävihreä, kestävä tasapainon luontopuolue.

Teemme matkaa tulevaisuuteen, jonka haluamme itse määritellä ja rakentaa. Emme toimi yksin, vaan yhdessä muiden vastuuta kantavien puolueiden kanssa. Haluamme edelleen olla se luotettu, sitkeä tekijä, jolla on oma harkittu sana, joka painaa.

Keskusta on vahva keskivoima. Se ei kuitenkaan tarkoita vain kompromissia kaikesta. Keskustalaisuuden ytimessä on usko ihmiseen ja hänessä oleviin mahdollisuuksiin. Oleellista on myös käsityksemme siitä, että ihminen on lähtökohtaisesti kykenevä itse valitsemaan hänelle parhaat elämänvalinnat. Kaiken pohjalla on yhteiskunnan tukiverkko, joka auttaa silloin kun omat voimat ei riitä. Sallimme myös ihmisen menestymisen ja iloittsemme siitä. Näemme ihmisen luonnon kumppanina ja yhteiskunnan rakenteiden perusperiaatteena lähiajattelun.

6.1. Että olisin rakastettu ja saisin rakastaa

Perheet tarvitsevat luottopuolueen. Haluan, että Keskusta on perheiden paras puolestapuhuja, huolien ja toiveiden kuuntelija. Haluan, että suomalaiset vanhemmat tietävät, että uudistukset, muutokset ja vaikeatkin päätökset on punnittu heidän näkökulmastaan.

Perheiden asiat on nostettava kriisien ja hallinnon huolien varjosta valokeilaan. Suomessa yhdenkään lapsen ei pitäisi joutua kantamaan aikuisten murheita. On viestittävä, että jokainen perhe on yhtä tärkeä - ja jokainen perhemuoto yhtä arvokas.

Perhe on ihmisyyden perusyksikkö

Haluan laajentaa perhepolitiikan määritelmää. Perhevapaat ja neuvolat ovat tärkeitä elämän alkutaipaleella, mutta perheiden arkeen vaikuttavat joka päivä myös työntekoa, asumista, opiskelua, verotusta sekä sosiaaliturvaa säätelevät päätökset ja lait. Näistä asioissa perheiden näkökulma usein unohtuu. Perheet ansaitsevat tulla huomioiduksi kaikessa päätöksenteossa kunnissa, maakunnissa ja valtakunnan tasolla.

Meille keskustalaisille koti on elämän keskipiste. Yhteiskunta ei voi korvata kotoa saatuja hyviä eväitä, mutta yhteiskunta voi auttaa koteja tarjoamaan jokaiselle hyvän elämän lähtökohdat. Jokainen perhe pitää huomioida, jotta voimme puolustaa jokaista lasta ja nuorta.

Ei ole yhtä oikean perheen mallia. Siksi politiikkaa pitää tehdä perheiden todellisuuden ja toiveiden lähtökohdista. Keskustan on toimittava vastavoimana asenteelle, jonka mukaan vanhemmuus on rasite ja kohtuuton kuorma. Meille lastenhoidon muutosten vähättely tai kotihoidontuen leikkaaminen ei ole merkki perhepolitiikan edistyneisyydestä. Parasta perhepolitiikkaa on tehty silloin, kun perheille tulee kokemus aidosta valinnan mahdollisuudesta omannäköiseen elämään. Korostan vanhemmuuden iloa ja vastuuta myös isien osalta. Tasa-arvoisemman työelämän paras tie on tasa-arvoinen vanhemmuus.

Hyvää perhepolitiikkaa on tukea jokaisen toivetta perheen koosta. Liian usein tämän ajatellaan tarkoittavan vain lapsien luku-

Tasa-arvoisemman työelämän paras tie on tasa-arvoinen vanhemmuus.

määrää. Kyse on suuremmasta asiasta: toteutuuko toive perheestä ja parisuhteesta. Liian moni perheestä haaveileva ei saa sitä. Suomessa ilman kumppania tai lapsia tahottomaan jäävät usein erityisesti miehet. Per-

heettömyys vaikuttaa hyvinvointiin, terveyteen, työllisyyteen ja elämän pituuteen.

Tavoitteenani on tehdä Suomesta parempi paikka jokaiselle perheelle. Ei tarvitse kuulua ydinperheeseen kokeakseen elämänsä hyväksi, mutta jokainen tarvitsee läheisiä. Haluan, että perheajattelussamme korostuu nykyistä enemmän sukupolvien välinen yhteys - niin oman perheen sisällä kuin laajemmin. Erityisesti tämä liittyy vanhuuteen ja isovanhemmuuden rooliin.

Osa myös valitsee tai elämä valitsee heidän puolestaan syystä tai toisesta yksinelämisen. Se on yhtä arvokas valinta ja elämänmuoto kuin kaikki muutkin.

Lapset edellä

Määrittelimme periaateohjelmassamme, että Suomen on oltava maa, jossa ihmiset puhuvat toisilleen kauniisti. Perheitä ja lapsia koskevan keskustelun osalta asenteissa ja puhutavassa on Suomessa paljon korjattavaa. Toivon, että voisimme antaa toisillemme ja itsellemme enemmän armoa. Perhekeskustelua leimaa myös jatkuva huolipuhe, lapsista koituvan ilon kustannuksella. Lasten etu olisi tärkeä saada puheen keskiöön.

Koronan tuoma äkkipysähdys pakotti meidät arvioimaan elämässämme merkityksellisiä asioita. Osa huomasi olevansa kiihottolinen oravanpyörän pysähtymisestä. Koulun sekä harrastusten rooli osana yhteistä kasvatustyötä tuli näkyväksi.

Lähivuosien tärkeimpiä lapsia ja perheitä koskeva uudistus on harrastamisen takuu. Tutkimuksista tiedämme, että harrastus

Tarvitaan tekemisen tavan muutos; yksi lapsi, yhteinen suunnitelma, yhteiset teot.

ja yksi turvallinen aikuis-suhde voi olla ratkaisevaa lapsen kehitykselle. Olemme toteuttamassa "Suomen mallia", jossa maksuton harrastustoiminta viedään kaikille osaksi koulupäivää. Haluan kehittää mallia edel-

leen siten, että siitä tulee vielä kokonaisvaltaisempi harrastamisen malli. Haluan, että tulevaisuudessa jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus niihin onnistumisen ja ilon kokemuksiin sekä kaverisuhteisiin, joita harrastuksien parissa syntyy.

Perhepolitiikan on keskityttävä nykyistä enemmän myös perheiden vapaa-aikaan. Lapsen ja nuoren elämänpiirissä sosiaalisen median alustat määrittelevät arkea paljon. Ne kasvattavat, ne virkistävät, ne haittaavat. Ruutuajan äärellä tarvitaan vanhemmuutta ja vanhemmat tarvitsevat tukea tehtäväänsä.

Perheet mittaavat yhteiskunnan toimivuutta oikeutetusti palveluilla ja tukimuodoilla. Lapsilisiä on painotettava entistä enemmän tueksi heille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Yksinhuoltajakotus ja suuremmat lapsilisät monilapsisille perheille ovat oikein osoitettuja euroja. Tutkimukset osoittavat että lapsiperheköyhyys painottuu näihin perhemalleihin,

Lapsiperhepalveluiden suurin ongelma liittyy ammattilaisten eriytymiseen toisistaan ja perheen todellisesta arjesta. Paras ratkaisu tähän on tekemisen tavan muutos, jossa perheen palvelut kootaan yhteen; yksi lapsi, yhteinen suunnitelma, yhteiset teot. Tämän ajattelun tulee ylittää niin varhaiskasvatuksen, koulun kuin sote-palveluiden rajat.

Korona-arki teki kouriintuntuvaksi sen, että todellisuudet eriytyvät. Lapset jäivät kriisin keskellä yhtäkkiä ilman kouluarkea, harrastusporukkaa ja isovanhempien syliä. Moni lapsi selvisi sil-

ti hyvin, koska koti oli turvallinen paikka. Raskain kevät oli niille lapsille ja nuorille, joiden ainoa turvallinen aikuinen jäi oman kodin seinien ulkopuolelle.

Valtaosalla perheistä menee siis valtavan hyvin - ja pienellä joukolla monet asiat ovat huonosti. Lapsiperheköyhyys ja koke-

Niukkoina talousaikoina tuki on kohdistettava erityisesti heihin, joille vaikeudet ja huolet kasaantuvat.

mukset vähävaraisuudesta jättävät jäljen jopa koko elämänkaaren ajaksi. Niukkoina talousaikoina tuki on kohdistettava erityisesti heihin, joille vaikeudet ja huolet kasaantuvat.

Lastensuojelun keskeisin huoli liittyy aikuistumisen kynnykselle. Laaja ja monipuolinen tuki loppuu liian varhain tai jää turhan ohueksi, kun nuori alkaa kokeilla omien siipien kantavuutta. Kokonaisvaltainen tuki oman elämän hallintaan on paras tae siitä, että lastensuojelun kautta tehdyt toimet kantavat myös aikuisuudessa.

Ylipäätään lastensuojelun tarpeiden painottuminen yhä enemmän nuorten ikäluokkiin kertoo ainakin osittain heikosta tuesta vanhemmuudelle murrosikäisten lasten perheissä. Seuraamme ja tuemme raskautta, vauvavuosia ja parhaimmillaan myös ensimmäisiä hetkiä koulupolulla. Sitten yhteiskunta palveluineen etäännyy perheiden arjesta. Tätä muuttamalla perheet voisivat kokea vanhemmuudelleen tukea läpi koko kasvatuksen polun.

Kevään aikana varmistui, että me suomalaiset olemme valmiita venymään pitkälle yhteisen hyvän toteutumiseksi. Selviämme kovistakin paikoista ilman pakkoja ja sakkoja. Me ymmärrämme, että voimme suojella lähimpiä suojelemalla myös muita, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia.

Perheen näkökulma on poikkileikkaava ja se on nähtävissä useilla politiikan lohkoilla. Meidän on päästävä silloista - katsottava avarammalle ja pidemmälle.

6.2. Että uteliaana loisin uutta

Molemmat isovanhempani olivat maanviljelijöitä, joilla ei käytännössä ollut mahdollisuutta koulutukseen. Äitini on sisarus-sarjansa toinen ylioppilas, isä puolestaan kävi maamieskoulun. Minusta tuli perheeni ensimmäinen korkeakoulutettu ja maisteri.

Suomi on täynnä näitä tarinoita. Yksi hyvinvointiyhteiskuntamme kulmakivistä on ollut koulutuksessa ja sen tasa-arvossa. Loikka korkeakoulutuksen yleistymisessä on tehty käytännössä kolmen sukupolven aikana.

Keskustan tarina on uuden yhdistämistä perinteiseen. Vahva arvopohja ja maanläheisyys on mahdollistanut rohkean ja käytännönläheisen uudistamisen, oli kyse sitten peruskoulun tai maanlaajuisen korkeakouluverkon rakentamisesta. Menneiden saavutusten vaaliminen on tärkeää, mutta vain aloitteellisella politiikalla voimme tarjota uutta ja parempaa koulutusta lapsillemme.

Haluan johtaa Keskustan jälleen löytämään kansansivistyksen, korkeimman tieteellisen osaamisen ja yrittämisen arvopohjasta yhdistelmän, jolla Suomea rakennetaan sukupolvien ketjussa. Keskustan puheenjohtajana kokisin luontevaksi jatkaa tiede- ja kulttuuriministerin tehtävässä työtä näiden asioiden puolesta.

Perusta kuntoon

Tutkimukset ja maalaisjärki tukevat sitä, että kun perustaidot, kuten lukeminen, laskeminen, kirjoittaminen ja kansalaistaidot saadaan haltuun jo varhaisina vuosina, ne kantavat aikuisuuteen. Koulujärjestelmämme onnistuu, kun jokaiselle lapselle ja nuorelle syntyy koko elämän kantava into oppimiseen ja riittävät eväät, joilla he voivat ottaa haltuun uusia taitoja pitkin elämää. Jos keskeisimmät ainespuut ovat hukassa, lapsi ja nuori turhautuu ja putoaa kärryiltä.

Yhteiskunnan kannalta varhaisiin vuosiin panostaminen on järkevä investointi. Jotta jokainen lapsi ja nuori saisi perustaidot haltuun, Keskusta on esittänyt, että esikoulu, peruskoulun ykkö-

nen ja kakkonen muodostaisivat myös ajallisesti joustavan kokonaisuuden - niin sanotun pienten lasten koulun. Eteenpäin mentäisiin vaiheittain, kun perustaidot on saatu hallintaan. Osa

lapsista voisi edetä nopeammin, osa tarvitsee varhaista tukea pidemmän aikaa.

Koulun on opetettava yhä enemmän myös tunteista ja ihmisyydestä.

Koulutuksen tehtävä on myös kertoa yhteiskuntamme arvoista, perinteistä ja opettaa käytös-

tapoja. Koulun on opetettava yhä enemmän myös tunteista ja ihmisyydestä. Tarvitsemme taitoja itsemme ymmärtämiseen ja toinen toistemme kohtaamiseen.

Koulu ei enää ole ainut opettaja. Tiedon valtatie on auki ympäri vuorokauden, kaikkialla. Koulu ei voi eristäytyä, vaan sen on tuettava tiedon hankintaa, sen suodattamista ja hyödyntämistä kaikin tavoin.

Suurin huoleni suomalaisessa koulutuksessa kohdistuu kahteen asiaan. Ensinnäkin poikiin. Koulujärjestelmämme ei tuota yhtä hyviä tuloksia pojille kuin tytöille. Se ei ole poikien vika. Toinen huoleni liittyy nuorten ja lasten itsetunnon vahvistamiseen. Ihmisten erilaisuus ja jokaisen sisällä oleva potentiaalinen kukoistus on tunnistettava ja nostettava esiin.

Opettajankoulutuksen säilyttäminen kiinnostavana on elinehto laadukkaalle koulutukselle.

Koulumaailma ei ole erillinen saareke. Lapsen koulutyöhön vaikuttaa vahvasti se, miten asiat ovat kotona ja muussa elämänpiirissä. Saako sieltä tukea läksyihin, vai

ovatko vanhemmat uupuneita? Näihin varhaisiin vuosiin haluan voimakkaasti yhdistää perheiden tukipalveluita. On selvää, että tässä pitää ylittää perinteisiä sektorirajoja. Ajatukseni lähtee siitä,

että koti kasvattaa ja koulu tukee tätä työtä.

Opettajankoulutuksen säilyttäminen kiinnostavana on elinehto laadukkaalle koulutukselle. Nykyinen kuva opettajuudesta ei houkuttele. Siksi koulun ammatteja on mietittävä uudella tavalla. Opettajien on saatava keskittyä opettamiseen.

Kohti aitoa sivistysvaltiota

Keskustalaisuuden ydinajattelua on, että sivistysvaltiossa jokaisella nuorella on aidosti ja oikeasti kotipaikastaan riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet opiskella laaja-alaisesti niin pitkälle kuin oma mielenkiinto ja rahkeet riittävät. Emme saa unohtaa ihannettamme siitä, että korkeakoulutus on jokaisen saavutettavissa. Koulutus on keskeinen osa hajautettua yhteiskuntaa. Suuruuden logiikka ja keskittämisen vimma eivät ole ratkaisujamme.

Myös muiden koulutuksen asteiden saavutettavuuden pitää olla johtotähtemme, kun mietimme, miten rakennamme pienene-

vien ikäluokkien Suomea. Haaste on valtaisa, mutta se on ratkaistava.

Sivistysvaltiossa jokaisella nuorella on aidosti ja oikeasti kotipaikastaan riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet opiskella niin pitkälle kuin oma mielenkiinto ja rahkeet riittävät.

Avuksi tulee myös teknologia ja digitalisaatio. Olemme vasta alkumetreillä. On otettava käyttöön kaikki teknologian mahdollistamat keinot, jotka vahvistavat oppimisen tasa-arvoisuutta alueiden, sukupuolten ja ihmisten eri vahvuuksien suhteen.

Koulutuksen on luotava näkymä tulevaan ja askel työelämässä pärjäämiseen. Oppilaitosten, työelämän ja muun yhteiskunnan välillä olevia yhteyksiä pitää vahvistaa ja koulutuksen kytkentää työelämään lisätä. Oppilaitosmuotoisen ja työpaikoilla tapahtuvan oppimisen yhdistelmät antavat jatkossa yhä useammal-

le hyvän alustan urapolun ensimmäisille askelille, kunhan nuori saa opetuksen lisäksi kaiken tarvitsemansa tuen.

Uskon, että oppivelvollisuusiän pidentäminen on rakenteellinen muutos, josta jälkipolvet kiittävät meitä. Käyn tätä tarkemmin läpi osana työelämän tarpeita.

Koulutuksen ja uuden oppimisen pitäisi olla aina innostavaa. On sietämätöntä, että nuoret stressaantuvat korkeakoulupaikasta kamppaillessaan ja samaan aikaan yritykset näivettyvät osajien puutteessa. Korkeakoulutettujen määrää on nostettava. Se edellyttää lisäresurssien lisäksi luovuutta ja joustavuutta. Sitä korkeakouluista löytyy, jos vain kannustamme siihen ja luomme sille mahdollisuudet.

Koulutuksen maksuttomuus on korkea arvo yhteiskunnassamme. Siitä on pidettävä kiinni. Olen kuitenkin valmis avaamaan keskustelua siitä, miten ihminen voisi ottaa enemmän omaa vastuuta osaamisensa päivittämisestä ja elinikäisen oppimisen polusta. Kukaan ei pärjää tulevaisuuden työelämässä vain nuorena suoritetun tutkinnon turvin. Tarvitaan uusia taitoja, uutta tietoa. Siitä myös ihmisellä itsellään on vastuu.

Keskustalle vahvempi yhteys akateemiseen ajatteluun

Tieteen vapauden, työrauhan ja jatkuvan kehittämisen on mahdolluttava samaan yhtälöön jokaisen korkeakoulussa työskentelevän tutkijan ja opettajan arjen kokemuksessa.

Tavoittelen Keskustalle tiiviimpää vuorovaikutusta akateemisen maailman kanssa. Puolueet ovat jääneet yhteiskunnassa liian erillisiksi saarekkeiksi, eivätkä ne enää synnytä uusia ideoita keskusteluun kuten ennen. Ajatusvirtauksia tarvitaan uudesta tutkimuksesta ja tieteen näytöistä. Rohkeus asettaa poliittiset näkemyksensä tutkitun tiedon rinnalle tuottaa kansalaisten näkökulmasta parhaan tuloksen.

Uskon, että koronavirus on muuttanut merkittävällä tavalla suhdettamme tieteeseen. Se käy läpi suoranaista arvostuksen renessanssia, jossa tutkijat ja tutkimukset kiinnostavat enemmän

kuin aikoihin. Se on mieletön muutos ajassa, jossa tähän asti keskusteltiin vain faktojen ja mielipiteiden sekoittumisesta. Tieteen on tiivistettävä vuoropuhelua yhteiskunnan kanssa. Tiedettä on tuettava, mutta tieteen on myös kyettävä vastaamaan käytännönläheisellä tavalla kunkin ajan haasteisiin.

Tieteen on tiivistettävä vuoropuhelua yhteiskunnan kanssa.

Tutkimisen ja kehittämisen maailmassa on paljon vastakkainasettelua. Haluan luoda yhteyttä ja ymmärrystä sinne, missä sitä nyt on pieneen maahan liian vähän. On

selvää, että tarvitsemme lisää rahaa tutkimiseen ja uuden luomiseen. Valtion kukkaro ei kuitenkaan ole ainoa ratkaisu. Myös yritykset on saatava investoimaan vahvemmin osaamiseen, tutkimukseen ja tulevaisuuteen. Tarvitsemme lisää yhteistä tekemistä yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kesken.

Korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten sijainti ympäri Suomen ja yhteistyö paikallisten yritysten kanssa ovat myös avaimia alueiden elinvoimaan ja siihen, että yritykset menestyvät ja voivat luoda työpaikkoja kaikkialla Suomessa.

Sivistys on vastuullisuuteen kasvamista

Kun Suomessa päästiin purkamaan koronarajoituksia, avasimme ensimmäisenä kirjastot. Se kertoo meistä kansakuntana paljon.

Sivistys on paljon laajempi asia kuin koulutus. Se ei ole vain tiedettä, se on yhteiskuntavastuuta.

Sivistys on paljon laajempi asia kuin koulutus. Se ei ole vain tiedettä, se on yhteiskuntavastuuta. Sivistyksellä ei ole väliä, se on itseisarvo.

Se on pyyteettömyyttä, sivistystä sydämessä. Se on vastuullisuuden kasvamista, se on isänmaallisuutta. Se kumpuaa syvältä mentaliteetista. Se on kykyä ylläpitää yhteisöllisyyttä ja halua

nousta kohti parempaa. Sivistys ei elä instituutioissa, vaan keskinäisessä kanssakäymisessä ja yhteisöissä. Kysymys on henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista, ympäröivän maailman ymmärtämisestä ja tiedollisesta osaamisesta.

Myös kulttuurissa ja urheilussa on valtava liikkeellepaneva voima. Niiden avulla ymmärrämme itseämme ja toista ihmistä paremmin sekä koemme yhteenkuuluvuuden tunteita. Näillä asioilla voi olla merkitystä jopa rauhanyössä.

Kulttuurin ja urheilun avulla elvymme

Moni on tehnyt havainnon, että lenkille tai konserttiin lähtemistä ei juuri koskaan ole tarvinnut katua. Meidän pitää rohkaista yhä useampia suomalaisia tekemään näitä valintoja. Monipuoliset harrastusmahdollisuudet matalalla kynnyksellä ovat valtavan merkityksellisiä ihmisten hyvinvoinnille ja jopa ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä. Kulttuurin ja liikunnan tulee olla saavutettavissa kaikkialla Suomessa.

Uskon, että kriisien jälkeen tarvitaan mieltä kohottavia kokemuksia. Taide, kulttuuri, liikunta ja urheilu voivat olla korjaavia ja yhteyttä rakentavia kokemuksia.

Ammattilaisten pärjäämistä urheilun ja kulttuurin kentällä ei sovi unohtaa. Miljoonat suomalaiset nauttivat viikoittain elämyksistä, joita ammattilaiset meille tarjoavat. He ovat myös nuorille esikuvia ja mahdollistavat oman jutun löytämisen yhä useammalle. Kulttuurin ja urheilun ammattilaisten menestyminen pitää mahdollistaa myös tulevaisuudessa.

6.3. Että saisin mahdollisuuden

Keskustaa ei taideta varsinaisesti tunnistaa työelämäpuolueena. Tämän täytyy muuttua.

Edustamme työelämäkysymystenkin suhteen sillanrakentajuutta. Tuemme yrittäjyyttä. Se on myös palkansaajan etu. Arvostamme ja tuemme palkansaajia, koska heidän tekemisensä va-

rassa on osaaminen, kasvu ja kilpailukyky.

Työelämä on muutoksessa: tekoäly, digitalisaatio ja työn uudet muodot vaikuttavat jokaisen 2,5 miljoonan suomalaisen työllisen elämään tavalla tai toisella. Tämä haastaa uudistamaan nykyisen lainsäädännön ja toisenlaiseen maailmaan alunperin suunnitellut hyvinvointiyhteiskunnan rakenteet. Tällaisia ovat esimerkiksi työttömyys- ja sosiaaliturva-, eläke-, työmarkkina- sekä koulutusjärjestelmät.

Sanon suoraan: työmarkkinamme ovat liian jäykät. Jähmeät järjestörakenteet työnantaja- ja työntekijäpuolelta hallitsevat työelämän kehittämistä liikaa. Ay-liike ja työnantajaleiri ovat edunvalvojia. Se on heidän tehtävänsä. Valvoa saavutettuja etuja, vahtia omia oikeuksia.

Valtio johtaa suomalaisen työelämän kehittymistä ja ottaa viime kädessä vastuun maamme kilpailukyvystä.

On päivänselvää, että suomalaisen työelämän kehittämistä ei voi jättää vain niiden harteille.

Tämä ei ole sodanjulistus kolmikannalle. Kunnioidan sitä tieto- ja osaamispuujaa, joka työmarkkinajärjestöillä on. Suomi tarvitsee sitä.

Sopimisen kyky on ollut keskeinen menestyksemme edellytys. Mutta tämä on muistutus siitä, että valtio on viime kädessä vastuussa maamme kilpailukyvystä. Sitä vastuuta emme voi väistää.

Työ mahdollistaa elannon ja tuo merkittäväällä tavalla elämään myös osallisuuden ja merkityksellisyyden kokemuksen sekä kiinnittää ihmisen yhteiskuntaan.

Tuen erityisesti vaikuttavia keinoja nuorten ihmisten ja maahanmuuttajien työllistymisen parantamiseksi. Se on myös yhteiskuntarauhan tae.

Avaimet vahvaan työllisyyteen

Koulutus ja elinikäinen oppiminen ovat tulevaisuuden työelämässä tärkeämpiä kuin koskaan. Vähintään toiseen asteen tutkinto on mahdollistettava kaikille. Pelkän perusasteen koulutuksen varassa olevat ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Tarvitaan monipuolisia, räätälöityjä ratkaisuja tämän ryhmän työllisyyden ja työmarkkina-aseman parantamiseksi.

Työelämän nopea muutosvauhti edellyttää myös osaamisen päivittämistä koko elämän ajan. Osaamisen kehittäminen lisää työn tuottavuutta ja on samalla myös osa työkyvyn tukemisesta.

Mahdollisimman monelle osatyökykyiselle on järjestettävä mahdollisuus antaa panoksensa työelämässä ja ansaita. Palkkatuen käyttöä pitää tehostaa ja neuvontaa lisätä.

Eläkeyhtiöiden on osoitettava nykyistä suurempaa kiinnostusta työterveyshuollon onnistumiselle ja työkyvyn tukemiselle.

Työnteon on oltava aina kannattavaa myös osatyökykyiselle. Eläkeyhtiöiden on oltava vahvasti mukana tuke-
massa työterveyshuollon onnistumista ja työkyvyn ylläpitoa.

Yhteensä 134 200 suomalaista oli viime vuonna työkyvyttömyyseläkkeellä. Työkyvyn tukemiseen ei yksinkertaisesti ole panostettu riittävästi.

Mielenterveyssyyt nousivat vuonna 2019 ensimmäisen kerran yleisimmäksi alkavien työkyvyttömyyseläkkeiden perusteeksi ohi tuki- ja liikuntaelinsairauksien. Mielenterveysongelmien taustalla oleviin syihin on puututtava tehokkaammin, johtuivatpa ne sitten puutteista työn organisoinnissa, johtamisesta tai esimerkiksi työelämän muuttumisen myötä syntyneestä osaa-
misvajeesta. Samalla tarvitaan lisää matalan kynnyksen keinoja mielenterveyden tukemiseen niin työpaikoilla kuin työterveyshuollossa ja muualla palvelujärjestelmässä.

Monilla aloilla on nähtävissä jo nyt haasteita työvoiman saataavuudessa. Muiden toimien lisäksi myös ulkomaisen työvoiman saatavuutta on edistettävä monipuolisesti. Näitä toimia on jatkettava koronasta huolimatta. Suomella ei ole varaa siihen, että yritysten investoinnit takkuavat osaavan työvoiman puutteen.

Aina parempi, että mahdollisimman paljon asioita sovitaan siellä, missä työ tehdään.

Johtamisen kehittämisessä on huomioitava uudet työnteon muodot ja uuden sukupolven vaatimukset. Myös mielenkiintoisessa työssä voi uupua, jos työnteolle ei

osata piirtää rajoja. Johtamisen ja itsensä johtamisen avulla voidaan tukea sekä osaamisen kehittämistä että työssä jaksamista.

Työelämän pelisääntöjen sopimiseen tarvitaan työmarkkinajärjestöjä. Keskusta on pitkään puhunut paikallisen sopimisen puolesta työpaikoilla. Niin minäkin. Aina parempi, että mahdollisimman paljon asioita sovitaan siellä, missä työ tehdään. Se tuntuu reilulta, säännöillä on tutut kasvot.

Paikallisen sopimisen näkemys on osa ajattelumme paikallisuuden painotusta, läheisyyden periaatetta. Näen tärkeänä, että lainsäädännöstä poistetaan paikallisen sopimisen esteet yleisistovia työehtosopimuksia noudattavilta järjestäytymättömiltä yrityksiltä. Eli samat oikeudet ja velvollisuudet tulee taata niin työnantajaliittoihin kuuluville kuin järjestäytymättömillekin yrityksille. Sopimisen esteitä on kymmeniä ja lainsäädännöllä ne voidaan poistaa.

Paikallinen sopiminen edellyttää myös molemminpuolisen luottamuksen vahvistamista. Avoimuutta, vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Paikallinen sopiminen ei voi, eikä saa tarkoittaa yleistä työehtojen heikentämistä, vaan yrityskohtaista ketteryyttä ja sopeutumiskykyä. Sen tulee pohjata kestäväälle yhteistoiminnalle työnantajan ja henkilöstön kesken. Paikallinen sopiminen ei voi tarkoittaa sitä, että käytännössä vain toinen osapuoli sanelee

ja vain toinen joustaa. Samalla kun paikallista sopimista helpotetaan, tulee olla riittävät keinot seurata ja tarvittaessa puuttua epäoikeudenmukaisuuksiin.

Työ ei riipu paikasta

Korona muutti muutamassa kuukaudessa sen, mihin muutoin olisi voinut mennä vuosia: huomattiin, että työtä voi tehdä fyysisesti monessa paikassa ja että työn uudellinen jaksottaminen tukee jaksamista.

Työn tekemisen kasvava riippumattomuus ajasta ja paikasta lisäävät valinnanmahdollisuuksia niin työntekijälle kuin työn teettäjälle. Ajatus monipaikkaisesta elämäntavasta sopii hyvin keskustalaiseen arvomaailmaan.

Pienemmät paikkakunnat voivat lisätä houkuttelevuuttaan ainakin osa-aikaisena asuinpaikkana. Tähän tarvitaan myös valtion toimia ja tukea, esimerkiksi nopeiden tietoliikenneyhteyksien rakentamiseksi. Tarvitsemme vähemmän toimistotilaa, mutta paremmat mahdollisuudet työskentelyyn kotoa. Valtion tulee toteuttaa ohjelma, joka tukee monipaikkaista työtä ja yrittäjyyttä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

Kannustava sosiaaliturva

Keskustalla on kunniakas perinne perusturvapuolueena ja köyhän asian puolustajana. Tämä velvoittaa ja innostaa meitä aloitteellisuuteen, kun suomalaisten sosiaaliturvaa uudistetaan. Keskusta on vahva hyvinvointiyhteiskunnan puolustaja ja kehittäjä.

Jos taloudessa on liikkumavaraa, eurot on ohjattava kaikkein pienituloisimmille. Minimisairauspäivärahoihin, pienimpiin vanhempainpäivärahoihin, nuorten kuntoutujien tukeen sekä takuueläkkeeseen on kohdistettava panokset.

Nuorten eläkepäätösten kynnystä on tarkasteltava huolella. Osa-aikaiseen työhön on aina oltava aito mahdollisuus. Työkyvyttömyyden syihin pitää paneutua ja etsiä niihin oikeita ratkaisuja.

Sote-uudistuksesta on otettava oppia. Massiivisen kokonaisuudistuksen sijaan sosiaaliturvan uudistamisessa kannattaa edetä askelittain ja kokeiluja hyödyntäen. Kaikkein suurimman reformin tarpeen näen asumisen tuissa.

Jos taloudessa on liikkumavaraa, eurot on ohjattava kaikkein pienituloisimmille.

Minulle kannustava sosiaaliturva ei ole vain Kelan tilisiirto reunaehtoineen, vaan parhaimmillaan kyse on moniammatillisesta yhteistyöstä työterveys- huollon, sote- ja kuntoutuspalvelujen sekä koulutus- ja työllisyyspalvelujen toimijoiden muodostaman verkoston kesken. Eli sosiaaliturva on yhtä kuin palvelut ja tuet yhdessä. Hyvät tukipalvelut maksavat, mutta pitkäaikaistyöttömyys ja -työkyvyttömyys sekä syrjäytyminen maksavat vielä enemmän, inhimillisistä kustannuksista puhumattakaan.

Kannustimia ja turvaa on kehitettävä käsi kädessä. Ansiosidonnainen työttömyysturva kuuluu kaikille työntekijöille. Työttömyyskassaan kuulumattomien väliinputoajien tilanne täytyy ratkaista. Samalla on arvioitava etuuden tasoa ja kestoa.

Sosiaaliturva on yhtä kuin palvelut ja tuet yhdessä.

Kiireisin parannus sosiaaliturvaan tarvitaan itsensäytyöllistäjien ja yksinyrittäjien osalta.

Myös ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamisen mahdollisuus ja vaikutukset on selvitettävä. Uudistamisessa pitää käydä aktiivista vuoropuhelua työmarkkinajärjestöjen kanssa. Tavoitteena tulee olla työttömyysjaksojen lyhentäminen. Moni tekee elääkseen useaa työtä vuorotellen ja limittäin. Suomessa on otettava käyttöön yhdistelmävakuutus, jossa on mahdollista vakuuttaa itsensä yhtä aikaa sekä palkansaajana että yrittäjänä tai itsensäytyöllistäjänä. Myös eläkeläisten mahdollisuutta ja kannusteita työn tekemiseen on parannettava.

Kaikista vaikeimmassa asemassa olevien perusturvaa on voitava kohentaa ilman, että sillä on heijastusvaikutuksia muihin etuuksiin. Kytkös perusturvan ja ansiosidonnaisen turvan väliltä tulee purkaa. Pidän tätä kytköksen purkamista kohtuullisena ja oikeudenmukaisena, jotta kaikki rahat eivät etuuksien tasoa parannaessa uppoa ansiosidonnaisiin. Mikäli kytkös säilyy, pienimpien etuuksien tasokorotus on vaikeaa.

6.4. Että tulisin toimeen

Talouspolitiikan kolmas tie on vastuullista vapautta ja yhteisvastuuta

Talouspolitiikassa tarvitaan kolmatta tietä. Se tarkoittaa sitä, että valtio ja yhteiskunta luovat ihmisille edellytykset ja puitteet hyvään elämään. Samalla se takaa yrityksille mahdollisuuden reiluun kilpailuun.

Talous on ennen kaikkea väline, ei itseisarvo. Yhteiskuntaa tulee rakentaa talouden avulla sosiaalisesti, ekologisesti ja alueellisesti tasapainoisella tavalla. Valtion on pidettävä pitkäjänteisesti huolta kansalaisten, yritysten ja yhteiskunnan kokonaisedusta.

Koronakriisi osoitti jälleen kerran, että markkinat eivät ole kaikkivoipaisia.

Koronakriisi osoitti jälleen kerran, että markkinat eivät ole kaikkivoipaisia. Hädän hetkellä apuun tarvitaan määrätietoisesti toimivaa vahvaa valtiota. Finanssikriisi ja pankkikriisit taas ovat

osoittaneet, että villi markkinatalous on itselleenkin turmioksi. Markkinatalous onkin hyvä renki, jota tulee suitsia palvelemaan ihmisten hyvinvointia.

Valtion talouspolitiikan tehtävänä on korjata markkinavirheitä, tasoittaa suhdanteita ja kantaa suuren mittaluokan riskejä. Sen on luotava hyvä toimintaympäristö yritysten toiminnalle ja uuden luomiselle panostamalla infraan, tutkimukseen ja koulu-

tukseen sekä huolehtimalla kilpailukyvyistä. Päämääränä on yhtäältä turvata jokaiselle ihmiselle yhtäläiset työn ja toimeentulon hankkimisen mahdollisuudet ja toisaalta rahoitus hyvinvointiyhteiskunnalle.

Yhteiskunnan on luotava markkinoille reilun pelin mukaiset puitteet esimerkiksi ympäristölainsäädännössä, työelämän kehittämisessä, verotuksessa ja aluepolitiikassa. Näissä raameissa yritykset voivat kilpailla vapaasti ja yrittäjyys luo yhteistä hyvää.

Valtion omistama yritysvarallisuus on merkittävä osa suomalaisten yhteistä kansallisvarallisuutta. Valtio on merkittävä ankkuriomistaja. Jokaisen valtionyhtiön perusarvona on oltava yhteiskuntavastuu. Valtionyhtiöiden onkin valtion omistajapoliittisen periaatepäätöksen mukaisesti tavoiteltava mahdollisimman hy-

vää yhteiskunnallista ja taloudellista kokonaistulosta, viivan alle jäävät eurot eivät yksinomaan ratkaise. Mielestäni valtion tulee olla pitkäjänteinen omistaja, joka huomioi myös alueelliset vaikutukset.

Keskustalainen talouspolitiikan kolmas tie on vastuullista vapautta ja yhteisvastuuta. Kvartaalikapitalismin sijaan pitkäjänteisyyttä ja kohtuullisuutta. Tasapainoa ja eheyttä.

Keskustalainen talouspolitiikan kolmas tie on vastuullista vapautta ja yhteisvastuuta. Kvartaalikapitalismin sijaan pitkäjänteisyyttä ja kohtuullisuutta.

Tasapainoa ja eheyttä. Sekä palkansaajien että yrittäjien puolen pitämistä. Enemmän työtä ja vaurautta, vähemmän näköalattomuutta ja pikavippejä.

Minulle toimiva ja tasapainoinen kansantalous tarkoittaa montaa asiaa: työllisyys on korkealla tasolla ja työttömyys vähäistä, korkea tuottavuus mahdollistaa kunnolliset palkat, ihmiset pystyvät omalla työllään etenemään ja vaurastumaan ja kun tulee yl-

lätyksiä, turvaverkot auttavat uuteen alkuun. Koko Suomessa on mahdollista tehdä työtä ja yrittää.

Kolmannen tien talous tarkoittaa myös ekologisesti kestäväää taloutta, jossa luonnonvaroja hyödynnetään kestävästi, eikä nykyistä hyvinvointia rakenneta tulevaisuuden kustannuksella.

Tänä päivänä keskustalainen kolmannen tien talousajattelu, jossa yhteiskunta raamittaa nykyistä vahvemmin markkinoita, on entistä ajankohtaisempaa.

Talouspolitiikkaan tarvitaan kauaskantoisuutta

Maailmantalous on kohdannut ennen näkemättömän taantumakoronaepidemian myötä. Myös Suomessa bruttokansantuote supistuu roimasti. Lomautukset ovat ennätystasolla ja työllisten määrä on laskenut rajusti.

Talouksien toipumisesta tulee pitkä prosessi. Uudelle kasvu-uralle pääseminen vaatii elvytystä, niin meillä kuin muualakin. Järkevistä elvytystoimista päättäminen on keskeinen osa lähiaikojen agenda koko Euroopassa.

Koronakriisi ei ole vain tilapäinen suhdannetaantuma. Myös talouden rakenteet muuttuvat.

Pystymme hetkellisesti velkaantumaan ilman välitöntä huolta, koska korkotaso on matala. Samalla katse on suunnattava jo akuutin kriisin ja elvytystoimien yli. Talouden menestys ei voi pysyvästi rakentua velalla rahoitettavan elvytyksen varaan.

Suomen ei pidä tyytyä talouden näivettymiseen. Edellinen Juha Sipilän johtama vaalikausi oli hyvä esimerkki siitä, että kansallisella politiikalla voidaan merkittävällä tavalla vaikuttaa kasvun ja työllistämisen edellytyksiin. Suomi saatiin tuolloin kammattua mukaan kansainvälisen talouskasvun imuun kovalla työllä.

Koronakriisi ei ole vain tilapäinen suhdannetaantuma. Myös talouden rakenteet muuttuvat. Kaikki menetettävät työpaikat eivät palaa, mutta tilalle voidaan saada uusia. Työllisyyden kasvu vaatiikin uusia tuotteita ja palveluita, usein myös uusia yrityksiä. Valtio ei pääätä kasvun aloja, mutta luo kasvun edellytykset, paljolti myös tutkimuksen ja kehitystyön turvin sekä suorilla kannustimilla.

Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen ja teknologian ennakkoluuloton soveltaminen muodostavat yhdessä korkean osaamisen kanssa Suomen talouden rungon, jonka varaan myös tuleva kasvumme rakentuu. Ydin on jatkossakin viennissä ja uusien menestysalojen löytymisestä maailmanmarkkinoilla - pelkkä kotimarkkina ei riitä Suomen pelastamiseen.

Hyvinvoinnin turva

Kestävä julkinen talous on tärkeää, jotta hyvinvointiyhteiskunta voidaan turvata vahvana ja ehyenä myös seuraaville sukupolville. Minulle on erittäin tärkeää, että pidämme kiinni hyvinvointilupauksestamme. Se edellyttää talouspolitiikkaa, jossa on etuoikeutettua saada olla myös tulevan sukupolven rahojen vartijana.

Kestävä julkinen talous on tärkeää, jotta hyvinvointiyhteiskunta voidaan turvata vahvana ja ehyenä myös seuraaville sukupolville

Meidän on pystyttävä huolehtimaan niiden toimeentulosta, jotka itse eivät sitä sairauden, iän, työttömyyden tai muun syyn takia pysty tekemään. Meidän on myös pystyttävä tarjoamaan

kaikille kansalaisille, asuinpaikasta, iästä, ammatista tai sen puutteesta riippumatta laadukkaat terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut sekä korkeatasoinen koulutus.

Tämä ei kuitenkaan ole itsestäänselvää. Julkisessa taloudessa on ammottava kestävyysvaje. Tulojen ja menojen pitkän aikavälin näkymät eivät ole tasapainossa. Ilman toimenpiteitä on näkö-

piirissä synkentyvä velkakierre ja ylivelkaantuneen maan pakko-paita. Sellaista perintöä emme voi jättää.

Suomella oli jo aiemmin suuria haasteita taloudessa. Finanssi-kriisin jälkeisen "menetetyn vuosikymmenen" jälkeen kokonais-tuotanto asukasta kohden saavutti vuoden 2008 tason vasta vuonna 2019.

Nyt koronakriisi lisää vaikeuskerrointa. Verotulot ovat romahta-neet ja valtio on joutunut lisäämään menoja miljardeilla tervey-denhuoltoon sekä yritysten että kotitalouksien tukemiseen. Talous ei tasapainotu itseksensä.

Kansakuntana meidän pitää tänään luopua joistakin mielihaluista, jotta voisimme huomenna entistä paremmin. Kavahdan kuitenkin ajattelua, että taloutta vakautettaisiin kurjistavilla ja eri-

Kansakuntana meidän pitää tänään luopua joistakin mielihaluista, jotta voisimme huomenna entistä paremmin.

arvostavilla leikkauksilla tai entisestään surkastut-tavilla veronkorotuksilla. Työkalupakista ei voida näitäkään keinoja sulkea pois, mutta niiden tarve on minimoitava.

Kaksi tärkeintä keinoa jul-kisen talouden vahvistamiseksi ovat työllisyys-asteen kohottaminen ja

julkisten menojen kasvun hillintä. Rehellistä on kuitenkin kertoa ääneen, että vaikka onnistuisimme hyvin, niin elvytysvaiheen jälkeen tarvitaan jossain määrin myös säästöjä ja verojen koro-tuksia.

Työ on avain hyvinvointiyhteiskunnan pelastamiseen. Väestön huoltosuhteemme huomioon ottaen siihen tarvitaan myös ul-komaista työvoimaa. Kaikkiaan työttömyyden ja työllisyyden ra-japinta on ratkaiseva. Työttömyyden pitkittyminen on estettävä kaikin tavoin. Kaikki panostukset työllistymisen tukeen ja henki-lökohtaiset räätälöidyt palvelut maksavat itsensä takaisin.

Kun teemme päätöksiä, niin kansalaisten on voitava luottaa siihen, että taakka jakautuu oikeudenmukaisesti ja heikoimmista pidetään huolta. Tämä on hallituksen talouspolitiikan tärkein tehtävä.

Veroeuroja ei ole hutiloitavaksi

Veroja kerätään, jotta voimme rahoittaa hyvinvointiyhteiskunnan menot. Budjettivalta velvoittaa suureen vastuullisuuteen. Yhteisiä veroeuroja on käytettävä mahdollisimman vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.

Uskon, että Suomessa voidaan tehdä monia asioita uudella tavalla siten, että samaan aikaan palveluiden taso paranee ja veroeuroja säästetään. Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistaminen ja teknologian rohkea hyödyntäminen ovat esimerkkejä tästä. Verojen korotusten vaihtoehtona näyttäytyvät monet rakenteelliset uudistukset.

Suomessa voidaan tehdä monia asioita uudella tavalla siten, että samaan aikaan palveluiden taso paranee ja veroeuroja säästetään.

han se tehdään alueellisesti reilulla tavalla. Keskeistä kuitenkin on, että verotus on johdonmukaista ja ennakoitavaa. Keskustan on pidettävä huoli siitä, että verotus pysyy vakaana poliittisten suhdanteiden vaihtelusta huolimatta.

6.5. Että ymmärtäisin luonnon rajat

Ihminen ei ole erillinen luonnosta, vaan osa sitä. Voimme käyt-

Verotusta voidaan ja tulee käyttää myös yhtenä yhteiskunnan ohjaukskeinona. Sellaisia asioita on verotettava kevyesti, joita haluamme lisää, kuten työtä ja yrittäjyyttä.

Vastaavasti tiukemmin voidaan verottaa esimerkiksi päästöjä – kun-

tää luontoa ja yhtä lailla meidän on varjeltava sitä. Viljelijän voimakas yhteys maahan tai kaupunkilaisen marjamättäällä kokema rauha kertovat elävän luontosuhteen merkityksestä ihmisenä olemiselle.

Puhdas luonto on elämän perusta.

Puhdas luonto on elämän perusta. Fossiilisten luonnonvarojen kulutukseen perustuva tapa elää tällä maapallolla kuitenkin murentaa sitä jatkuvasti. Tämä on ohittamaton tosiasia, johon kaikkien merkittävien poliittisten liikkeiden on tartuttava.

Lämpenevän ilmaston tuomat uhkakuvat tulevat iholle perheen kautta. Lapseni eivät koe enää talvea sellaisina, joina vanhempani saivat sen pienenä kokea. Millaista huolta ja turvattomuutta ilmastonmuutoksen tuomat myllerrykset tulevat heidän lapsilleen aiheuttamaan?

Suomi on asettanut tavoitteeksi, että sidomme yhtä paljon hiiltä kuin päästämme vuoteen 2035 mennessä. Tämä on haastava, mutta innostava ja mahdollinen päämäärä. Jos pystymme siihen, suomalaiset yritykset saavat valtavan etulyöntiaseman puhtaiden ratkaisujen maailmanlaajuisilla vientimarkkinoilla.

Samalla on Keskustalle luovuttamaton reunaehto, että muutos tapahtuu alueiden ja ihmisten kannalta oikeudenmukaisesti. Meille sopii arvojemme pohjalta kovin huonosti luontoa turmelevan toiminnan takuumiehinä toimiminen tai toisaalta ihmisten pakottaminen samaan muottiin elämäntapojensa puolesta.

Tunnetuin keskustalainen valtiomies totesi aikanaan ulkopoliitikasta, että Suomen on oltava ennemmin lääkäri kuin tuomari. Tämä sama ajatus voi päteä myös ilmastopoliitikkaan. Keskustan on oltava käytännöllisten ratkaisujen tarjoaja - kotimaassa ja kansainvälisesti.

Päästöjä vähentävät valinnat on tehtävä ihmisille helpoiksi ja kannattaviksi. Rintamamiestalon öljykattilan vaihtamisen pellet-

tiin tai maalämpöön, uusiutuvan polttoaineen tankkaaminen tai aurinkokennon asentamisen katolle on oltava myös taloudellisesti järkevä vaihtoehto.

Suomalaisten yritysten päästöjä vähentävä kädenjälki maailmalla on kokoamme suurempi. Puhtaiden ratkaisujen vienti tuo työtä ja leipää ympäri Suomea. Arvostuksen ansaitsevat myös ne ihmiset, jotka hoitavat hiiltä sitovat metsät ja pellot. Tutkimuksen avulla voimme jalostaa uusiutuvia luonnonvarojamme yhä pidemmälle korvaamaan saastuttavia raaka-aineita.

Suomi elää metsästä ja metsissä

Metsien käytöstä tai suojelusta kiivaillaan liiallisella ehdottomuudella. Keskustalle metsät ovat sekä että. Ne ovat Suomen vaurauden lähde, viennin kivijalka ja monien perheiden talouden turva. Hoidetut, kasvavat metsät sitovat hiiltä ja tuottavat puuta. Ne ylläpitävät laajaa elon kirjoa, monimuotoisuutta, jonka parhaita paloja on talletettu kansallispuistoihin ja muihin suojelukohteisiin.

Metsät tuovat myös virkistystä ja iloa. Luonnossa kuljeskelu, sen tarkkailu ja sen antimien keräily ja pyynti tuntuvat mielessä ja kehossa. On vahva arvovalinta tavoitella sellaista aluerakennetta, jossa jokaisen oikeus lähiluontoon toteutuu eikä yhteys katkea.

Keskustalle metsät ovat sekä että.

Elonkirjon köyhtyminen on vakava uhka. On kyse vaikkapa siitä, onko kukilla ja kasveilla pölyttäjiä. Eri eliöt ja lajit ovat kytköksissä toisiinsa lukemattomin tavoin. Uskon, että luonnon monimuotoisuutta vaalitaan tekemällä. Perinnemaisemaa hoitava karja, purotalkoot, lahoppuun jättö metsiin tai lupiinin kitkentä ovat käytännön luontotekoja, joita haluan edistää.

Jotta suojelu olisi hyväksyttävää, sen on oltava myös sosiaalisesti kestävä. Kun jonkin lajin, kuten valkuposkihanhen, kanta runsastuu, sitä pitää voida myös metsästä. Kun susi aiheuttaa vaaraa tai vahinkoa, se pitää voida poistaa. Turvallisuuden tun-

teen ylläpitäminen on viranomaisten tärkeä tehtävä. Metsästäjiin riistanhoitotyö on arvokasta koko yhteiskunnalle.

Kaivokset ovat sekä valtakunnallisesti että paikallisesti kuumia aiheita. En pidä suoraselkäisenä ajatusta, että ulkoistaisimme kaivosten haitat muille maille samalla, kun itse käytämme niiden tuottamia raaka-aineita. Maaperämme malmien hyödyntämisessä ja luontomme äärellä toimimisessa on kuitenkin oltava selvät rajat ja ehdot. Pidän myös välttämättömänä taata, että kuntalaiset saavat valitsemiensa valtuutettujen kautta linjata voiko alueelle tulla kaivosta vai ei.

Vesistöt ovat meille suomalaisille rakkaita. Haluan että Lapin puroista voi juoda jatkossakin ja että lapset voivat uida koko maan vesissä Itämereltä Inarijärvelle. Yhteistyöllä, tahdolla ja teoilla voimme parantaa vesistöjemme tilaa.

Kotimainen ruoka tarvitsee tuottajansa

Ruokaa tarvitsemme joka päivä. Yksi korona-ajan kirkas johtopäätös on omavaraisuuden nousu arvoonsa. Ruoka ei ole lenkkareiden tai kännyköiden kaltainen hyödyke, jonka tuotannon voi keskittää muutama paikka maailmassa. Kasvava väestö ja muuttuva ilmasto korostavat entisestään, että jokaisen maan velvollisuus on tuottaa ruokaa.

Halpuuttamisen sijaan tuottaja ansaitsee työstään reilun korvauksen.

Edullisten tuontielintarvikkeiden kääntöpuoli on, että monet niiden tuotantotavat olisivat meillä laittomia. Halpuuttamisen sijaan tuottaja ansaitsee työstään reilun korvauksen. Tämän eteen haluan tehdä työtä.

Ruoka yhdistää kaupunkeja ja maaseutua. Tiedän suomalaisten viljelijöiden tekevän parhaansa suomalaisten ruokkimiseksi kai-

kissa oloissa. Se edellyttää, että tuotanto on kannattavaa. Minulle Keskusta on valinta sen puolesta, että suomalaiset saavat jatkossakin lautasilleen kotimaassa eettisesti tuotettua, laadukasta ruokaa.

6.6. Että kantaisin vastuun

Yrittäjät ja yrittäjyys ovat rakentaneet Suomea. Synnyttäneet työtä, palveluita ja tuotteita, joista koko yhteiskunta on hyötynyt. Vieneet Suomea maailmankartalle. Yrittäjät ovat käytännössä mahdollistaneet erilaisen osaamisen ja luonnonvarojen hyödyntämisen eri puolilla maata.

Keskustalla on mutkaton suhde yrittämiseen. Keskustalainen elämäntapa on aina ollut omatoimisuutta ja jatkuvaa kehittymistä. Keskustalainen yrittäjyys on monialayrittämistä, yksinyrittäjyyttä ja työnantajana toimimista. Se ei ole suuren pääoman barrikadeilla seisomista, vaan yritteliäisyyden puolustusta kaikissa olosuhteissa. Keskustalainen yrittäjyys on yhteiskuntavastuullista – sanotaanko vaikka niin, että markkinataloutta omallatunnolla ja reiluudella.

Keskustalainen yrittäjyys on yhteiskuntavastuullista – sanotaanko vaikka niin, että markkinataloutta omallatunnolla ja reiluudella.

Yrittäjyyskasvatus on tärkeää meille kaikille. Kaikista ei tule yrittäjiä, mutta aloitteellisuus, omatoimisuus, aktiivisuus ja luovuus ovat taitoja, joita tarvitaan läpi elämän.

Toivomme yrittäjän menestyvän ja haluamme

luoda yhteiskunnan, jossa epäonnistumisen jälkeen on mahdollisuus nopeasti uuteen alkuun. Tässä meillä on Suomessa vielä tekemistä. Elämme ajassa, jossa yrittäjyyttä tarvitaan. Kun yrittäjyyden uutta luova voima yhdistyy uusimpaan tutkimukseen, syntyy keksintöjä, joilla ratkaistaan Suomen ja maailman ongel-

mia. Uusia vientituotteita, joilla luodaan kansakuntamme hyvinvointia. Siksi on tärkeää, että yrittäjähengi ja pienemmätkin yritykset sekä korkeakoulut ja tutkimusmaailma lähentyvät entisestään toisiaan. Yrittäjyyttä tarvitaan myös julkisen talouden takia. Koronakriisin myötä otamme lisävelkaa, työllisyysasteemme on matala ja kasvuvauhtimme on hidas. Nyt vaaditaan niin julkista panostusta kuin yrittäjien ja yritysten luovuutta ja riskinottoa, jotta tästä nousta.

Keskusta on maan hallituksessa lukkona sille, että korona-ajan ja sen jälkeistä tulevaisuutta rakennetaan yritysten toimintaedellytyksiä vahvistaen. Valtiovallan tärkein tehtävä on luoda epävarmassa tilanteessa luottamusta tulevaisuuteen tekemällä pitkäjänteistä ja ennustettavaa politiikkaa.

Jokaisella Suomen 280 000 yrityksellä on oma tarinansa. Joukossa on menestyjiä ja niitä, joiden arki on selviytymistä. Monen yksinyrittäjän toimeentulo on epäsäännöllistä ja pientäkin. Sosiaaliturvan on pian muututtava tunnistamaan paremmin monimuotoisen työelämän ja yksinyrittäjyyden kipukohtia.

Julkisen hallinnon on oltava yrittäjyyttä tukevaa ja palvelevaa, ei kokemus taakasta.

Työntantajayrittäjän arki on puolestaan tasapainoilua sen välillä, onko tarjolla riittävästi työtä tai onko saatavilla riittävästi työvoimaa. Uudet aloituspaikat ja koulutusalat korkeakouluissa ympäri

Suomen ovat myös elinkeinopolitiikkaa. Niillä varmistetaan osaltaan osaavan työvoiman tarjontaa yrityksille.

Kun yrittäjä voi hyvin, se heijastuu positiivisesti yritykseen. Yrittäjän hyvinvointi ja jaksaminen ovat asioita, joiden tukemiseen tarvitaan monen toimijan yhteistyötä. Konkurssin tehneen yrittäjän uutta alkua on helpotettava. Meidän pitää myös varmistaa, etteivät koronan synnyttämät yritysten maksuvaikkeudet johda syvempiin ongelmiin ja maksuhäiriömerkintöihin.

Yrittäjyyteen kannustavassa yhteiskunnassa julkisen hallinnon on oltava yrittäjyyttä tukevaa ja palvelevaa, ei kokemus taakasta. Kynnys ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen on asetettava mahdollisimman matalalle. Verotuksella on kannustettava yrittäjien investointihalukkuuteen ja riskin ottamiseen sekä järkevään varautumiseen.

Hyvää yrittäjyyden edistämistä on huolehtia siitä, että toteutuu reilu kilpailu, alalle tulon kynnys on matala ja pienetkin voivat menestyä. Tässä esimerkiksi julkisilla hankinnoilla on iso merkitys. Voisimme varmasti löytää nykyistä vieläkin paremman kansallisen sovellutuksen hankintalaista, joka mahdollistaisi lähituotanto- ja lähiyrittäjyysajattelun.

Suunniteltu, tehty ja omistettu Suomessa

Elinkeinopolitiikan ja verotuksen avulla tulee vahvistaa monipuolisesti sinivalkoista omistajuutta. Kuten olen useassa kohdassa todennut, Suomeen tarvitaan lisää tutkimusta, tuotekehitystä ja valmistusta. Samalla suomalaisen työn ammattiyhpeyttä on vahvistettava. Suomalainen työn jälki pitää tunnistaa ennen kaikkea korkeasta laadusta.

Kattavat ja nopeasti toimivat yrityspalvelut ovat koko Suomen kehittämisen tae.

Kuntien ja koko kansakunnan elinvoiman pohja on hyvinvoivissa kansalaisissa. Elinvoiman vahvistamisessa yhdeksi kärjeksi on nostettava hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Vireä yrittäjätoiminta, terve väestörakenne sekä sujuvat yritysten ja asukkaiden tarvitsevat palvelut luovat kuntiin uutta elinvoimaa. Kattavat ja nopeasti toimivat yrityspalvelut ovat koko Suomen kehittämisen tae, olipa kyse sitten kuntien tai valtionhallinnon toiminnasta.

Vientiyrittäjien kilpailukyky on varmistettava ja Suomen talouden kannalta tärkeitä arvoketjuja on vahvistettava. Suomen

viennistä merkittävä osa valmistetaan joko suoraan tai alihankintana seutukaupungeissa. Seutukaupunkien kansallista merkitystä on laiminlyöty.

Elinvoimaa, vetovoimaa ja pitovoimaa edistävät myös paikkakuntien erilaisuus omaleimaisine tapahtumineen. Kunkin kunnan ja alueen tulisi voida ponnistaa omista erityislaatuistaan ja vahvuuksistaan käsin.

Elinvoiman pohjana on viisas kansallinen politiikka, mutta myös etujemme ja olojemme esille tuominen EU:n neuvottelupöydissä, kun keskustellaan rahoista ja sääntelystä.

Asuntopolitiikka ihmisten lähtökohdista

Asuntopolitiikan pitää lähteä suomalaisten toiveista ja tarpeista, ei toisinpäin. Poliitikkojen tehtävä ei ole arvottaa erilaisten asumismuotojen tai asuinalueiden välillä, vaan mahdollistaa erilaisten toiveiden toteutuminen. Onnellinen koti voi olla kerrostalossa, rivitalossa tai pientalossa, kaupungin ytimessä tai pienellä kylällä. Monipuolisia asumisen mahdollisuuksia ja vapautta on puolustettava erilaisia vaihtoehtoja tarjoavalla asuntopolitiikalla.

Jokainen ansaitsee paikan, jota voi kutsua kodiksi.

Jokainen ansaitsee paikan, jota voi kutsua kodiksi. Oman kodin hankkiminen on monelle suomalaiselle elämän tärkeimpiä unelmia. Asumisen hinta kasvukes-

kuksissa on nuorille ja yhä useammin myös työelämänsä jo tehneille ihmisille liian korkea. Tilanne ei tule paranemaan vain uudistuantantaa lisäämällä.

Koronakriisin harvoin hyviin puoliin liittyy etätöiden arkistuminen. Työntekoon syntynyt joustavuus on saanut monet mieltämään myös asumisratkaisujaan uudesta näkökulmista. Kesämökkien muuttaminen vakituisiksi ympärivuotisiksi asunnoiksi on erinomainen tapa tuoda markkinoille asuntoja ja samalla uusia asukkaita ihmisten rakastamille mökkipaikkakunnille. Moni-

paikkaisuuden, etätöiden ja kakkosasuntojen trendit lisäävät kysyntää ja tarvetta myös kaksoiskuntalaisuudelle, jota Keskustan pitää ajaa entistäkin ponnekkaammin.

Keskustalaiseen aatteeseen kuuluu tukea heikoimmassa asemassa olevan mahdollisuuksia omaan kotiin. Myös monet nuoret aikuiset ja lapsiperheet ovat siinä tilanteessa, että he tarvitsevat apua asumisen kustannuksiin. On selvítettävä, voisiko nykyisiä asumisen eri tukimuotoja muokata myös vielä uusiin asumistapoihin sopivaksi.

Seniorien asumisen ja hoivarakentamisen tarpeet on huomiotava siten, että rakennuskanta toteutetaan elämän keskelle ja siten, että rakennukset ovat muunneltavissa ikäluokkien koon muuttuessa.

Väestön keskittyminen harvoin kasvukeskuksiin on jatkunut pitkään ja heikentänyt monien alueiden elinvoimaa. Osassa maata asuntojen arvot ovat alentuneet merkittävästi samalla kun keskuksissa niiden hinnat ovat jatkaneet kipuamistaan. Korkeiden hintojen takia asunnon hankinta on pakottanut monet kotitaloudet mittavaan velanottoon.

Keskustan ydintehtävä tulevina vuosina on löytää suunnanmuutos ja ratkaisu siihen kaksoishaasteeseen, mikä liittyy suurimpien kaupunkiseutujen asumisen kalleuteen ja toisaalta asuntojen arvon romahtamiseen muualla Suomessa. Selvää on, että pelkästään nykyisellä järjestelmällä ja tukien muodoilla suunta ei käänny. Tarvitaan käänne, joka voi olla myös jo rakentumassa ihmisten mielissä. Asumisen ihanteet ja arvot muuttuvat ja markkinat seuraavat perässä.

6.7. Että saisin olla myös heikko

Lähimmäiset hyvinvoinnin keskiössä

Ihminen ei aina jaksaa. Eikä tarvitsekaan jaksaa. Useimmille meistä tärkein tuki vaikeassa tilanteessa ovat läheisemme. Hyvinvointia eivät luo ensisijaisesti palvelut vaan ihmissuhteet ja mer-

kityksellisyyden tunne. Miten voisimme taata jokaiselle elämää rikastuttavan ja heikkoudessa kannattelevan toisen ihmisen?

Hyvinvointiyhteiskunnan palvelut, kunnat, järjestöt ja seurakunnat voivat vähentää yksinäisyyttä. Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa sekä harrastuksissa pitää vahvistaa tunteita ja kaverisuhteita. Samalla ehkäistään kiusaamista. Jokaisella lap-

Hyvinvointia eivät luo ensisijaisesti palvelut vaan ihmissuhteet ja merkityksellisyyden tunne.

sella on oikeus olla oma itsensä ja myös erilainen kuin muut. Aikuisten velvollisuus on toimia tämän hyväksi.

Vanhusten sekä vammaisten asumis- ja palveluratkaisuissa pitää edistää yhdessäoloa. Tar-

vitsemme lisää mm. perhehoitoa ja ammatillisia perhekoteja, jotka tarjoavat hoivaa, turvaa ja seuraa.

Julkisia palveluita on jalkautettava kattavasti myös koteihin. Ikääntyvässä Suomessa hoivavastuun kantamiseen tarvitaan myös omaisia. Useimmille ikääntyvistä vanhemmistaan tai sukulaisista huolehtiminen on osa elämää. Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen tarkoittaa myös omien vanhempien hoitamisen mahdollistamista.

Samaan aikaan kun hoivan tarve lisääntyy, myös hoivaajat ikääntyvät. Lähivuosina sosiaali- ja terveydenhuollossamme on edessä yhä vaikeutuva yhtälö siinä, miten saamme hoidettua kunnia-asian: taattua arvokkaan vanhuuden ja laadukkaat palvelut vanhuksillemme. Tarvitsemme palveluiden uudelleenajattelua: teknologian hyödyntämistä siellä, missä se voi korvata ihmisen. Ihmisen läsnäoloa siellä, missä teknologia ei sitä voi korvata. Tähän tarvitsemme niin järjestöjen, julkisen sektorin kuin yritysten yhteistyötä – ja vastuunottoa toinen toisistamme. Pelkkä luottamus ei riitä. Sen lisäksi tarvitaan valvontaa ja riihi-kuivaa rahaa, jotta kokonaisuus toimii. Ennen kaikkea tarvitaan arvokeskustelua siitä, mihin haluamme yhteiskuntana panostaa.

Yli miljoona suomalaista auttaa säännöllisesti läheistään. Hoidettavissa on niin ikäihmisiä, lapsia kuin työikäisiäkin. Suomessa arvioidaan olevan noin 350 000 omaishoitosuhdetta, joista 60 000 on vaativia. Kuitenkin omaishoitosopimuksia on Suomessa vain vajaat 50 000.

Paljon on kiinni siinä, jaksavatko omaishoitajat arjessaan.

tä osa-aikatyö olisi hyvä vaihtoehto kokonaan työelämän ulkopuolelle jäämiselle. Omaishoitajien asemaa voidaan helpottaa lisäämällä erilaisia vaihtoehtoja mm. sovitellun työttömyysturvan ja muun sosiaaliturvan sekä työn teon ja yrittäjyyden yhdistämiseen. Olennaista on myös taata tosiasiallinen mahdollisuus vapaapäiviin, mikä edellyttää muun muassa hyvää sijaishoitoa hoidettaville. Kaiken kaikkiaan tarvitsemme toinen toistemme hyvinvoinnista huolehtimiseen moninaisia ratkaisuja, jotka huomioivat ihmisten erilaiset elämäntilanteet.

Hyvinvoivat ihmiset

Tulevaisuuden terveyskeskuksen, sote-keskuksen, palveluiden pitää tulla ihmisten lähelle niin toimipisteiden, digipalveluiden kuin kotiin tulevien palveluiden myötä. Fyysisenkin toimipisteen pitää löytyä jokaisen kunnan alueella. Sote-keskusten pitäisi lähtökohtaisesti olla enemmän kuin "sairausten korjaamo". Hyvä sote-keskus madaltaa avun hakemisen kynnystä erilaisilla kohtaamisen paikoilla. Tästä mainio esimerkki on perhekeskus, joka kokoaa sotekeskuksen palvelut ja tuet perheille ja lapsille sekä toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa.

Suomalaisten terveyttä ja hyvinvointia ei kuitenkaan ratkaista pelkästään sote-palveluissa. Se ratkaistaan perheissä, työpaikoilla ja arjen erilaisissa kohtaamisissa. Nuorisotyö, kansalaisopistot, kirjastot, liikuntapaikat ja kulttuuritarjonta ovat osa sitä

Omaishoito on kunnalle edullista ja osapuolille inhimillistä. Paljon on kiinni siinä, jaksavatko omaishoitajat arjessaan. Moni työikäinen omaishoitaja kokee, et-

tä osa-aikatyö olisi hyvä vaihtoehto kokonaan työelämän ulkopuolelle jäämiselle. Omaishoitajien asemaa voidaan helpottaa lisäämällä erilaisia vaihtoehtoja mm. sovitellun työttömyysturvan ja muun sosiaaliturvan sekä työn teon ja yrittäjyyden yhdistämiseen. Olennaista on myös taata tosiasiallinen mahdollisuus vapaapäiviin, mikä edellyttää muun muassa hyvää sijaishoitoa hoidettaville. Kaiken kaikkiaan tarvitsemme toinen toistemme hyvinvoinnista huolehtimiseen moninaisia ratkaisuja, jotka huomioivat ihmisten erilaiset elämäntilanteet.

hyvän arjen voimaa, jonka ansiosta suomalaiset ovat maailman onnellisin kansa.

Sote-palvelutkin on muotoiltava niin, että ihmisillä on mahdollisuus kontakteihin, ulkoiluun ja virkistykseen jokaisen omaa toimintakykyä ja mieltymystä vastaavalla tavalla. Vanhusten palveluiden sekä päiväkodin ja koulun yhteistyöllä voidaan tukea

sukupolvien välistä yhteydenpitoa ja ymmärrystä.

Ihmisen elämäntilanne ei tunne hallintorajoja eikä kunta-maakunta-jakoa.

vittamalla erilaiset palvelut yhteen sekä arkeen. Ihmisen itsemääräämisoikeus sekä ihmisten ja perheiden omat voimavarat on tunnistettava ja niitä on tuettava. Kaiken ikäisillä palveluiden käyttäjillä pitää olla entistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa palveluihinsa. Siksi asiakasraadit ja palautekanavat ovat tulevien sote-maakuntien vakiotoimintaa.

Ihmisen elämäntilanne ei tunne hallintorajoja eikä kunta-maakunta -jakoa. Palvelut on aina toteutettava ihmislähtöisesti - so-

Yleisimpiä terveysongelmiamme eli mielenterveyden häiriöitä ja kansansairauksia, kuten muistisairaudet, diabetes ja sepelevaltimotauti, voidaan vähentää tehokkaalla hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä. Hyvinvointia tukevilla elämäntavoilla ja rutiineilla on myös merkitystä. Järjestöt ovat tässä kuntien ja tulevien maakuntien välttämättömiä kumppaneita. Kannatan suuresti vapaaehtoisuuden ja järjestöjen verkostoja. Terveyttä, hyvinvointia ja jaksamista on tuettava myös työpaikoilla. Uudistuvien sotepalveluiden, työterveyshuollon ja työmarkkinaosapuolten hyvä yhteistyö on välttämätöntä työkyvyttömyyden ja sairauspoissaolojen vähentämisessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä tulevien maakuntien ja kuntien tiivis yhteistyö on välttämätöntä. Se on avain myös sote-kustannusten kasvun hillintään. Vaikuttavat ja näyttöön perustuvat menetelmät pitää kopioida käytäntöön koko maassa.

Siihen sote-uudistus ja kokeilukulttuuri antavat paljon mahdollisuuksia. Sote-uudistuksen maratonissa maaliviiva häämöttää. Tämän eduskunnan aikana uudistus on saatava valmiiksi. Reissu alkoi Paras-hankkeesta jo 15 vuotta sitten ja kokemukset eri puolilta maata ovat tehneet selväksi, että nykymalli on tullut tiensä päähän. Sote-uudistus on nyt aika viedä vastuullisesti maaliin, maakuntapohjalta, ihmisten yhdenvertaisten palveluiden turvaamiseksi ja demokratian vahvistamiseksi.

6.8. Että voisin kuulua johonkin

Globaali talous, tiedon nopea saatavuus sekä reaaliaikainen yhteys kehen tahansa ympäri maailmaa ovat jokapäiväistä elämäämme. Silti me kaikki tulemme jostain, aivan tietystä ja merkityksellisestä paikasta. Arvomme ja ajattelutapamme juontavat usein perheestä, ystäväistä sekä kotiseutumme kulttuurista ja elämäntavasta niin, että vaikutus ulottuu läpi koko elämän.

Oman kotipaikan merkitys ei häviä, vaikka identiteettejä kertyy elämän aikana useita. Me olemme samaan aikaan suomalaisia ja eurooppalaisia, maalaisia ja kaupunkilaisia, kosmopolitteja ja kotiseuturakkaita.

Etätöyön onnistui lopulta hyvin, kun pakko oli.

Koronakriisistä on harvoja hyötyjä, mutta sen aiheuttama rytminvaihdos ajattelussa pakottaa pohtimaan ja katsomaan tulevaisuutta tuoreesti, haastamaan vanhat jakolinjat ja politiikkaperinteet. Ihmiset ovat keväällä 2020 miettineet joustavampia asumisen ja työnteon järjestelyjä. Sen on mahdollistanut uudenlainen, digitaalisuuteen perustuva etätö. Samalla se on luontevalla tavalla vähentänyt maaseudun ja kaupunkien turhanpäiväistä vastakkainasettelua. Ja mikä merkittävintä: meillä on pelit ja vehkeet toimia etäisyyksien yli. Paremmat kuin koskaan historiassa. Etätöyön onnistui lopulta hyvin, kun pakko oli.

Huoltovarmuuden ja hajautetun yhteiskunnan arvo on nousussa. Myös ekologisesti ja kansantalouden kannalta hajautettu yhteiskuntarakente tarjoaa kestävä vaihtoehtoa. Tarvitsemme todella jokaista työmatkaa, pitäisikö jo kertaalleen rakennettu infrastruktuuri käyttää hyväksi, ja voisivatko suomalaiset elää paikkakunnilla, jossa asumisen kustannukset jättäisivät rahaa muuhunkin elämiseen?

Koko Suomi elinvoimaisena

Keskusta on koko historiansa ollut rakentamassa Suomea, jossa kaikkien vahvuudet saadaan osaksi yhteistä hyvää. Tämä tarkoittaa mahdollisuuksien luomista kaikille kansalaisille taustasta riippumatta, mutta myös kaikkien Suomen alueiden pitämistä mukana. Tämä maa voi menestyä vain kaikkia vahvuuksiaan käyttämällä. Lapista itäiseen Suomeen ja rannikolle koukaten maamme on monimuotoinen ja kolkiltaan omaleimainen.

Kuntatalous on vaikeassa tilanteessa, eikä kunnissa ja maakunnissa toimivien päättäjien tehtävä ole viime vuosina todellakaan ollut helppo. Vaikeista ja tulevaisuuteen katsovista päätöksistä ei hevillä heru kiitosta tekstiviestipalstoilla tai toritapahtumissa. Hatunnoston ansaitsevat he, jotka kunnissa ja maakunnissa tarttuvat härkää sarvista ja kehittävät omaa kotiseutuaan ja rakentavat sille tulevaisuutta. Keskustalle on arvovalinta, että vaikeuksissa olevia kuntia ei jätetä yksin. Kaikkialla Suomessa on oltava mahdollisuudet rakentaa hyvää elämää.

Digitalisaatio tuo ratkaisuvaihtoehtoja moniin niistä ongelmista, jotka tällä hetkellä piinaavat maaseutua. Niiden kehittelyä täytyy vauhdittaa: kuntien mahdollisuuksia toteuttaa palvelujaan uusin tavoin on tuettava. Kannatan väljyyttä kunnille toteuttaa palveluita kuntalaisilleen enemmän omaehtoisesti ja omia voimarojaan painottaen. Koulujen ja oppilaitosten sisältöjen jakamista verkon yli voidaan edistää edelleen.

Ilman modernia ja mahdollistavaa, eri identiteetit tunnistavaa politiikkaa tämä ei kuitenkaan toteudu. Kouluverkosta, alueellisista korkeakouluista ja liikenneyhteyksistä on pidettävä huolta. Kuntien kehitystä on tuettava ja huolehdittava siitä, että uusien

mahdollisuuksien alueillakin riittää voimavaroja vastata uusiin tarpeisiin. Perinteisten liikenneyhteyksien ohella Suomi tarvitsee tietoliikenneyhteyksiä, joilla työnteko ja koulunkäynti sujuvat

Keskustan on ponnisteltava nopeiden verkkoyhteyksien ulottamiseksi koko maahan.

nykyistä paremmin sieltä, minne kukin tuntee kuuluvansa. Keskustan on ponnisteltava nopeiden verkkoyhteyksien ulottamiseksi koko maahan.

Hallinnon rakenteita täytyy kehittää niin, että ihmisellä voi olla yhtä aikaa

monta kotipaikkaa. Myös verotulojen jakaminen tällä tavalla tulee mahdollistamaan. Muutoksessa on juridiset hankaluutensa, mutta tehtävä ei ole mahdoton. Ajattelutavan muutos on tuotava myös liikenteen ratkaisuihin: Voisiko työmatkavähennyksen saada myös kakkosasunnolta?

Monipaikkainen Suomi on ekologinen, kohtuuhintainen ja hauska paikka elää - meille kaikille.

6.9. Että kokisin olevani turvassa

Keskustalla on vahva rooli myös Suomen historian suurissa käännekohdissa. Olemme taitaneet ulkopoliittikan jalon taidon. Olemme sovitelleet, luovineet, rakentaneet rauhaa ja toimineet maailmanpolitiikassa lääkäreinä. Näin pitää olla myös tulevaisuudessa. Olen välillä huolissani, kun huomaan, miten vähän ulkopoliitikasta nykyään puhutaan. Tämä pitää muuttua.

Uskon tässäkin asiassa meidän nuorisoomme. Innostun usein vieraillessani keskustanuorten kokouksessa ja todistaessani viereä maailmanpoliittista keskustelua.

Kansainvälinen yhteistyö luo vakautta

Elämme ristiriitaisuuksien aikaa. Maailma on pienempi ja lähempänä kuin ennen. Samaan aikaan "me ensin" tai "otetaan maam-

me takaisin" -äänenpainot ovat voimistuneet. Haasteet, joiden kanssa jokainen maa joutuu luovimaan ovat kuitenkin yhteisiä: muuttoliike, pandemiat, terrorismi ja muuttuva ilmasto, muutamia mainitakseni.

Mikään valtio ei pysty vastaamaan haasteisiin yksin. Tarvitsemme laajaa kansainvälistä yhteistyötä, jonka kivijalan muodostaa sääntöpohjainen järjestelmä. Sen kovimpana ytimenä pidän Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan arvoja: Perusoikeudet, jakamatonta ihmisarvoa, oikeudenmukaisuus, sosiaalinen kehitys, elämän paremmat ehdot ja suvaitsevaisuus toisiamme kohtaan ovat edelleen moderneja ja tärkeitä tavoitteita. Niitä meidän on puolustettava ja edistettävä kansainvälisessä yhteistyössä.

Puolustuksen selkärangana yleinen asevelvollisuus

Olemme saaneet elää viimeiset 75 vuotta rauhanaikaa. Peruslinjamme on selkeä. Huolehdimme kansalaistemme turvallisuudesta ja vaalimme kahdenvälisiä suhteitamme kaikkiin ilmansuuntiin. Edistämme yhteistoimintaa niin Euroopan unionissa kuin kansainvälisissä järjestöissä.

Turvaamme itsenäisyytemme ja rajamme uskottavan oman puolustuskyvyn turvin harjoittaen samalla kansainvälistä puolustusyhteistyötä.

Koen asiassa kuin asiassa hyvin luontevaksi yhteistyömme muiden Pohjoismaiden, erityisesti Ruotsin kanssa. Tämän yhteistyön

Me luomme lähialueellemme vakautta.

syventämiselle emme puolustuksessakaan ole asettaneet tiukkoja rajoitteita ennalta, eikä niin pidä tehdä.

Asevelvollisuudella on suomalaisten tuki taka-

naan. Yleinen asevelvollisuus ja reserviläisiin pohjautuva järjestelmä on meille suomalaisille sopiva ja uskottava tapa huolehtia puolustuksemme selkärangasta.

Nykyinen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linjamme on osoittanut toimivuutensa. Me luomme lähialueellemme vakautta. Tarkastelemme ratkaisujamme harkiten, peilaten niitä turvallisuusympäristömme muutoksiin.

Nato-jäsenyyden osalta tuen Suomen nykyistä linjaa, enkä kannata näissä olosuhteissa Naton jäseneksi pyrkimistä. Mahdollisuus omaan harkintaan asiassa Suomen tulee jatkossakin säilyttää.

Puolustuksemme järjestämme itse. Puolustusvoimiemme suorituskyky on turvattava koko Suomessa. Se tarkoittaa myös sitä, että tuleva hävittäjähankinta on tehtävä suunnitellussa laajuudessa ja aikataulussa. Turvallisuus ei tule ilmaiseksi, mutta sen arvo on mittaamaton.

Turvallinen arki on hyvän elämän perusta

Turvallisen arjen rakentaminen on politiikkojen tärkeimpiä tehtäviä. Turvallisuus on myös julkinen palvelu ja siksi poliisi- ja pelastuspalveluiden pitää toimia luotettavasti koko maassa. Apua on saatava nopeasti ja laadukkaasti.

Luotan täysin suomalaiseen poliisiin. Meillä poliisin ammatin arvostuksesta kertoo se, että poliisin koulutus on vuosia kestävä korkeakoulututkinto, johon pääsystä kilpaillaan kovaa. Vaikka

sykkeen nousu poliisiauton ilmestyessä taustapeiliin onkin normaalia, ei suomalainen pelkää poliisiaan. Hyvä järjestelmä on viisain päätöksiin rakennettu.

Poliisin tuoma turva ei ole kunnossa koko maassa.

On kuitenkin muistettava, että poliisin tuoma turva ei ole kunnossa koko maassa. Kymmenillä paikkakunnalla ympäri Suomen poliisin saapuminen hätätilanteessa kestää yli puoli tuntia. Hädässä apua odottelevaa ihmistä ei auta selitys siitä, että haja-asutusalueella hätätilanteita on harvoin. Harvaan asutuilla alueilla partiointi lisää turvallisuutta, pienentää vasteaikoja ja en-

naltaehkäisee rikoksia. Poliisin voimavaroja on vahvistettava koko maassa.

Oikeuslaitoksemme perusteellinen ja luotettava työ ansaitsee arvostuksen. Pitkät käsittelyajat korkeine kustannuksineen heikentävät kuitenkin mahdollisuuksia hakea oikeutta tai valittaa päätöksistä. Sääntelyssä, oikeusprosesseissa ja resursseissa on kysymys oikeusvaltion kulmakivestä, kansalaisen oikeusturvasta. Oikeudenhoidon rapautumista ei Keskusta voi hyväksyä.

Kehityspolitiikalla vaikutetaan lähelle ja kauas

Kukaan ei voi valita, syntykö sodan jalkoihin vai rauhalliseen hyvinvointivaltioon. Jaettu ihmisyys eriarvoisessa maailmassa korostaa vauraiden maiden vastuuta kaikista heikoimmassa asemassa olevista. Moderni kehityspolitiikka ei kuitenkaan ole auttajan ja autetun suhde, vaan tasavertaista kumppanuutta. Esimerkiksi Afrikan vakaus ja kehitys vaikuttaa myös omaan turvallisuusympäristöömme. Se kytkee kehityspolitiikan olennaiseksi osaksi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaamme.

Parasta olisi, jos jokainen voisi rakentaa itselleen tulevaisuutta kotimaassaan. On tärkeää, että tuemme köyhimpien yhteiskuntien tasa-arvoista kehitystä auttamalla muun muassa tyttöjen ja naisten aseman parantamisessa sekä tukemalla demokratian lujittumista.

Maahanmuuttopolitiikkaa eivät ääripäät ratkaise

Viime vuosina tuskin mistään on käyty yhtä kiivasta ja jakavaa keskustelua länsimaissa kuin maahanmuutosta. Aihe on nos-

tattanut poliittisia opportunisteja, jotka ruokkivat raakaa vastakkainasettelua. Suhtautumalla monimutkaiseen asiaan repimällä ja yksinkertaisuksin voi saavuttaa poliittista menestystä, mutta asian hoitaminen ei näin etene. Yksisilmäisyys on

Yksisilmäisyys on vastuuttomien ja vallattomien etuoikeus, ei keskustalainen tapa katsoa asiaa.

vastuuttomien ja vallattomien etuoikeus, ei keskustalainen tapa katsoa asiaa.

Sympatia sotaa pakenevia ja vainottuja kohtaan on syvällä suomalaisessa kulttuurissa, ei vähiten historiamme takia. Me rehellisyyttä arvostavat suomalaiset emme kuitenkaan siedä sitä, että suojelua tarvitsevien auttamiseen tarkoitettuja lakeja ja järjestelmiä hyväksikäytetään.

Jotta päästäisiin eteenpäin, pitää tunnustaa, että auttamiseen tarkoitettua järjestelmää pyritään myös käyttämään väärin. Toisaalta Eurooppaan ja

Liikkeellä on sekä huijareita että hädänalaisia.

Suomeen pyrkivistä moni on aidosti suojelun tarpeessa. Liikkeellä on sekä huijareita että hädänalaisia.

Jotta järjestelmä kestää, pitää avun tarvitsijat pystyä erottelemaan niistä, jotka ovat liikkeellä muilla motiiveilla. Tämä on viranomaisten työtä. Heille on annettava selkeät lait ja riittävät resurssit. Käsittelyaikojen venyminen vuosikausiin on sietämätöntä.

Liian vähän puhutaan siitä, miten tänne luvalla jäävät saadaan mukaan yhteiskunnan toimintaan, työelämään ja opintoihin. Ei ole kenenkään etu, jos maahan muuttanut, tai kantasuomalainen, passivoituu omiin oloihinsa. Kotouttamisessa ja työllistymisessä onnistuminen on välttämätöntä nostaa korkeammalle maahanmuuttopolitiikan asialistalla.

Vaikka pakolaisuus ja turvapaikkapolitiikka hallitsevat maahanmuuttokeskustelua, tulijoiden pääjoukon muodostavat Suomeen työn, perheen tai opiskelun vuoksi muuttavat ihmiset. Suomalaiset yritykset, maatilat, tehtaat ja toimistot tarvitsevat ulkomaisia osaajia ja kausityöntekijöitä, puhumattakaan sairaaloista ja palvelukodeista. Työvoimapula on viime vuosina vaivannut lukemattomia yrityksiä ympäri Suomen, Lappia ja Kainuuta myöten. Kuukausien lupabyrokratia ja tarpeettoman tiukka tar-

veharkinta eivät sovi Suomen tarpeisiin. Sujuva mahdollisuus tulla Suomeen töihin on maahanmuuttopolitiikan ruisleipää, josta puhutaan aivan liian vähän. Keskeinen joukko maahanmuuttajia, joka pitää saada pysymään nykyistä paremmin Suomessa, ovat kansainväliset opiskelijat. Heille pitää luoda jo opiskeluaikana mahdollisuuksia päästä suomalaiseseen työelämään ja sitä kautta kiinnittymään Suomeen.

Ydintehtäviinsä keskittyvä EU on Suomen vakauden ja talouden turva

Sukupolvelleni on ollut eduksi kasvaa EU-Suomessa. Rauhanomainen, sodan raunioille rakentunut yhteistyö on tukenut Euroopan vakautta ja eurooppalaisten mahdollisuuksia tehdä työtä, yrittää ja opiskella.

Keskustalle luontevin linja on olla Eurooppaa rakentava, mutta kansallisista eduista ja oikeuksista vahvasti kiinni pitävä aloitteellinen toimija. EU:n tarkoituksiksi ei meille riitä vain kierrättää jäsenvaltioiden rahaa EU-budjetin kautta kansallisiin käyttötarkeoituksiin.

EU-teesini noudattelevat Keskustassa yhdessä linjattua. Unionin tulee keskittyä ydintehtäviinsä: rauhan, vakauden ja turvallisuuden vahvistamiseen sekä vaurauden luontiin paremman kilpailukyyn ja kauppapolitiikan kautta.

Turvallisuudella tarkoitan uhkiin varautumista ja vakauden edistämistä. Siihen kuuluvat satsaukset yhteiseen turvallisuuspolitiikkaan, parempi rajaturvallisuus, terrorismin torjunta, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen. Ruonan ja energiantuotannon omavaraisuuskysymykset pitää säilyttää EU-päätöksenteon keskiössä.

Suomen tehtävä on tietysti myös huolehtia, että erityispiirteemme tulevat huomioiduksi EU:n päätöksissä. Maaseudun kehittäminen, harva asutus, metsäisyys, uusiutuva energia ja kiertotalous ovat tällaisia teemoja. Ne kytkeytyvät myös olennaisella tavalla huoltovarmuuteen. Keskustalla on näissä teemoissa halu ja kyky olla edelläkävijä. Muiden aloitteiden reagoimisen sijaan

voimme tarjota ratkaisuja, joista tulee valtavirtaa.

Keskustelu EU:n tulevaisuudesta on tarpeellista ja erittäin ter-
vetullutta. Mitä kirkkaammat ovat kansalliset kantamme ja mi-
tä laajempi tuki niillä on, sitä paremmin pystymme vaikuttamaan
EU:n linjoihin.

Haluan ja vaadin Suomen EU-politiikalta aktiivisuutta.

Haluan ja vaadin Suo-
men EU-politiikalta aktii-
visuutta. Euroopan pää-
töksenteossa pätevät
samat lainalaisuudet kuin
kansallisessa politiikassa:

vain olemalla yhteistyökykyinen ja aloitteellinen tapahtuu ha-
lutunlaisia asioita. En kuulu porukkaan, joka osoittelee sormella
epäkohtia. Etsin ratkaisuja ja samanmielisiä kavereita niiden lä-
piviemiseksi.

EU:n areenoilla pitää puolustaa lujasti Suomen ja suomalaisten
etua, mutta myös tuoda Suomelle sopivia ehdotuksia EU:n vie-
miseksi eteenpäin.

Kesällä päätetystä EU:n elpymisrahastosta ajattelen, että poik-
keuksellinen kriisi vaatii poikkeukselliset toimet. Mikään koti-
mainen elvytys ei pysty korvaamaan sitä viennin vähenemistä ja
ihmisten työpaikkojen menetystä, joka kaupankäynnin ehtymi-
sestä EU:n sisämarkkinoilla seuraa. Siksi pidän tukea elpymisra-
hastolle perusteltuna.

Kertaluontoinen yhteisen edun nimissä tehty Euroopan laajui-
nen finanssipoliittinen elvytys ei saa kuitenkaan muuttaa unionin
perusluonnetta ja Suomen pitkäaikaista linjaa: EU on itsenäisten
valtioiden liitto, jossa maat vastaavat viime kädessä omasta ta-
louspolitiikastaan ja veloistaan.

EU:n perusolemus ei voi muuttua vaihikka, kehittyä liittoval-
tioksi keittiön kautta koukaten. Brexit oli myrskyvaroitus muul-
le jäsenyhteisölle. Se oli osoitus siitä, miten voi käydä, jos EU
unohtaa, että sen oikeutukseksi ei riitä muodollinen tuki jäsen-

valtioilta, vaan se tarvitsee uskottavuuden myös jäsenvaltioiden
kansalaisten silmissä.

6.10. Että voisin luottaa

Suomen vahvuuksia on luottamus toisiimme, lähimmäiseen ja
viranomaiseen. Tämä on kantanut myös koronan koetellessa yh-
teiskuntiamme. Eriarvoiset yhteiskunnat ovat kärsineet pande-
miasta eniten, kun taas vahvat, tasa-arvoiset ja peruspalveluis-
taan huolehtivat demokratiat ovat selviytyneet.

Politiikassa olennaista on luottamus siihen, että oman äänen ja
näkemykset saa kansanvallan kautta esiin. Keskustan ajautumi-
nen marginaalipuolueeksi loisi tilaa populismin nousulle Suo-
messa. Populismin vaarallisuus on siinä, että se ruokkii ihmisten
tyytymättömyyttä tarjoamatta realistisia ratkaisuja. Keskustan
tehtävä ei ole ruokkia epäluottamusta, vaan kutsua ihmisiä po-
pulistista rakentamaan tätä maata kansanvallan ja kansalais-
vaikuttamisen keinoin.

Poliittisella eliitillä on vaara vieraantua tavallisten ihmisten to-
dellisuudesta. Haluan itse kohdata suomalaisia siellä, missä hä-
tä on suurta ja uudistua samalla itsekin. Haluan kasvaa olemaan
jatkovasti kohtaamieni ihmisten luottamuksen arvoinen. Keskus-
tan uudistaminen ei minulle tarkoita rakenteisiin keskittymis-
tä, vaan rohkeampaa avautumista sinne, missä huolia on ja vas-
tuunkantajia tarvitaan.

Arvostan ja kunnioitan ihmisiä, jotka jaksavat tehdä työtä demo-
kratian eteen paikallisella tasolla. Järjestöyöntekijät puolueissa
saavat kovin harvoin ansaitsemaansa kiitosta. Tämä siitä huoli-
matta, että he pyörittävät esimerkiksi ehdokashankintaa ja vaa-
lijärjestelmää, jonka kautta on rakennettu maailman paras maa.
He toteuttavat myös lähidemokratiaa upealla tavalla.

Vahvistetaan kansalaisuutta

Haluan, että Keskusta toimii demokratian vahvistajana ja uudis-
tajana. Kansanvallan ydin on terve ja perustuu ihmisten yhden-

vertaisiin oikeuksiin vaikuttaa yhteiskunnassa. Päätöksenteon tapana luotan edustukselliseen demokratiaan. Puoluetyötä keuvillä vapaaehtoisilla on oma keskeinen roolinsa demokratias-

Ihmisten äänen tulee kuulua myös vaalien välillä.

sa ehdokkaiden ja heidän tukijoukkojensa sekä valettujen luottamushenkilöiden tapaan. Vaalidemokratia vaatii rinnalleen muitakin vaikuttamisen ja osallistumisen tapoja.

Kansalaisyhteiskunnassa ihmisten äänen tulee kuulua myös vaalien välillä. On etsittävä keinoja ihmisten mahdollisuuksiin vaikuttaa itseään, perhettään, lähiympäristöään ja koko yhteiskuntaa koskettaviin asioihin. Teknologia helpottaa vuorovaikutusta kansalaisten, asiantuntijoiden ja päättäjien välillä.

Kotikunnan on oltava enemmän kuin viranomainen ja palvelujen tuottaja. Sellainen kunta menestyy, jossa ihmisten omaa toimeliaisuutta arvostetaan ja siihen kannustetaan. Osallistuva budjetointi sekä asukas- ja käyttäjäraadit ovat esimerkkejä, joissa kuuluu kuntalaisten ääni suoraan.

Uhka suomalaisia jakavasta ja samanmielisten kuplia vahvistavasta verkosta on todellinen, mutta niin on myös netin avaama mahdollisuus kohdata toisemme, keskustella ja ymmärtää erilaisuutta uudella tavalla.

Vanhan vallan tehtävä on luoda nuorille edellytyksiä johtaa. Tämä on Keskustassa aina ymmärretty. Se on paras perintö, jonka tulevaisuudelle voimme antaa. Siksi kannatan myös äänestysikärajan laskua. Tärkeä osa toimivaa demokratiaa on moniarvoinen ja laadukas journalismi. Aikanaan sivistyksen mittareita olivat luku- ja kirjoitustaito. Tänäpä sellaisia ovat myös medialukutai-

to ja sivistynyt viestintä somessa. Keskustelun kärjistyminen ja pinnallistuminen sosiaalisessa mediassa syö luottamusta kansanvaltaan. Suomi on riittävän pieni maa, jotta voimme uudistaa kansanvaltaa myös digiaikaan hukkaamatta sitä. Uhka suomalaisia jakavasta ja samanmielisten kuplia vahvistavasta verkosta on todellinen, mutta niin on myös netin avaama mahdollisuus kohdata toisemme, keskustella ja ymmärtää erilaisuutta uudella tavalla.

Digitalisaatiota ihminen edellä

Digitalisaatio, robotiikka ja tekoäly vahvistavat ja uudistavat taloutta ja elinkeinoelämää. Julkiseen talouteen ne tuovat kaivattuja kustannussäästöjä ja helpottavat palveluiden järjestämistä. Teknologia mahdollistaa myös sen, että ihminen nousee palveluiden keskiöön ja saa palvelua, kun sitä tarvitsee.

Sosiaali- ja terveydenhuolto, koulu- ja tutkimustoiminta sekä koko julkinen hallintomme hyödyntävät jo nyt laajasti uusia teknologioita ja toimintatapoja. Esimerkiksi Kelan Kanta-palvelut sähköisine resepteineen on kansainvälisesti ainutlaatuisia.

Samalla kun ymmärrämme uusien toimintatapojen tuomat hyödyt, on välttämätöntä varmistaa, että kaikilla suomalaisilla on

Digihuumassa emme saa syrjäyttää ikäihmisiä tai ketään, jolle uudet konstit tuntuvat vierailta.

mahdollisuus päästä osallisiksi erityisesti digitalisaation tuomista hyödyistä. Sähköisten palveluiden toimivuus koko maassa on varmistettava laadukkailla ja nopeilla laajakaistayhteyksillä.

On kiinnitettävä erityisesti huomiota siihen, että kaikilla ihmisillä ei ole mahdollisuutta, osaamista ja kykyä käyttää sähköisiä palveluita ja hoitaa asioistaan netissä. Digihuumassa emme saa syrjäyttää ikäihmisiä tai ketään, jolle uudet konstit tuntuvat vierailta. Uudet toimintatavat ja palvelut on rakennettava niin, että jokainen kykenee niitä hyödyntämään. Kaikki julkiset digipalvelut on suunniteltava mahdollisimman helppokäyttöisiksi.

Sähköisten palveluiden rinnalla ihmisellä pitää olla mahdollisuuksia hoitaa Kela-, vero- ja muita viranomaisasioita myös muilla tavoin; puhelimella, kirjeitse tai toimistossa asioimalla. Pankkipalveluiden karkaaminen kodista kauas on kohtuuton- ta ikäihmisten kannalta. Toimipisteiden vähetessä on paikallaan edistää osa-aikaisten konttorien ja kumipyörillä kulkevien asiointipalvelujen tarjoamista. Kasvokkain kohtaamiselle on edelleen sijansa.

Tiedon arvo kasvaa digitalisaation edetessä. Siksi tiedon turvallisuus ja yksityisyyden suoja ovat kasvava trendi, johon Suomessa on paljon osaamista. Oikeus omaan dataan on digiajan ihmis- oikeus. Suomesta voisi tulla digiajan globaali turvasatama, jossa tietoturvaa kunnioitetaan erityisellä huolellisuudella. Tämä antaisi Suomeen sijoituville yrityksille myös kilpailuedun, jonka tulee näkyä maamme tietoliikennettä koskevissa strategioissa.

Lopuksi

"Miten tämä liittyy mihinkään? Melkein kaikilla on juuria Maaseudulla. Mitä te sitä nyt kysytte, kun kerran halusitte koko Maaseudun hävittää?"

Äitini syntyi navetan viereiseen saunaan, ja läheltä piti etten itsekin syntynyt sinne. Maaseudulta olemme siis kotoisin."

NÄIN VASTAA PERHEENÄITI Raisa Koipinen kysymykseen suhteestaan Maaseutuun Kari Hotakaisen Tarina-teoksessa. Se on merkillisen liikuttava kirja siitä, mitä tässä ajassa tapahtuu. Tänä syksynä julkaistu kirja on muistutus juurista ja lähtökohdista. Se on herätys meille keskustalaisille, niin sen haluan lukea. Ymmärrämmehän, että aika virtaa kohti Keskustaa ja ihanteitamme?

Olen ehdolla, koska uskon, että minulla on annettavaa keskustalaiselle ajattelulle ja puheenjohtajan tehtävälle. Mutta puolue ei ole kenenkään oma, eikä paikka puheenjohtajana kuulu kenellekään. Se ansaitaan, se lunastetaan luottamuksella.

Jos saan mahdollisuuden toimia Keskustan puheenjohtajana, ryhdyn tehtävään täydellä sydämellä. Jos kokousväki valitsee palvelutehtävään jonkun toisen, kiintymykseni Keskustan arvoja kohtaan ei katoa mihinkään. Jo ehdokkuus itsessään on ollut tärkeä matka Keskustaan ja itseeni. Tuen joka tapauksessa puheenjohtajaa - häntä, jonka jäsenemme haluavat valita.

Kun kisa on käyty, kaikki vasta alkaa. Puoluetta ei mitata kampanjoilla, vaan arjella niiden jälkeen. Tarvitaan yhteistyötä.

Mennään eteenpäin. Siellä on valoa!

www.annikasaarikko.fi